

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 4

Kareivinių kieme.

Ražausko foto.

Politikos apžvalga.

Vokietija griežtai atsisakė mokėti reparacijas.

Per šią politinę savaitę didelio išpūdzio padarė vokiečių kanclerio (ministerio pirmininko) pareiškimas anglų pasiuntiniui Berlyne, kad Vokietija nepajėgia daugiau mokėti reparacijų ir jų nebemokės. Toksai vokiečių vyriausybės oficialus pareiškimas šiuo reikalu tokiu griežtu būdu yra pirmutinis po Versalio sutarties pasirašymo. Užsienių spauda vispusiškai svarsto šį pareiškimą.

Ypatingai tas pareiškimas sujudino prancūzų politinius sluoksnius. Mat, Prancūzija daugiau yra suinteresuota reparacijų reikalu ir dėl to vargu ar sutiks su vokiečių atsisakymu nuo reparacijų mokėjimo. Visai kitaip žiūrima į tą atsisakymą Anglijoje. Tenai aiškiai prijuočiamą Vokietijai šiuo reikalu ir remiama ją prieš Prancūziją. Anglų ministeris pirmininkas Makdonaldas Vokietijos atsisakymo proga pasakė, kad, atsižvelgiant į Vokietijos ekonominę būklę ir vidaus politinius klausimus, visai galima buvo tikėtis, jog panašus pareiškimas bus padarytas reparacijų konferencijoje, kurioje paaiškėsia, kad visos suinteresuotos vyriausybės supranta, kad Europos atsigavimas ir nuraminimas pareina nuo teisingo „kietų“ faktų įvertinimo. Taip pat žinomas amerikiečių senatorius Borah pasisakė, kad dabar Vokietija mokėti nebegali.

Du žymūs anglų veikėjai — Lloyd George ir vienas iš Anglijos banko direktorių Shaw — griežtai pasisakė už reparacijų mokesčių panaikinimą. Pastarasis pareiškė, kad, visai neperdedant, galima sakyti, jog Europos ekonominė ir socialinė struktūra kasdien arčiau eina prie bedugnės. Tikrą tiesą pasakius, jei ir toliau taip vyksia, teksią pasirinkti tarp atsisakymo mokėti ir chaoso. Nereikia užmiršti, pasakė jis toliau, kad Anglija dovanojo savo skolininkams santarvininkams 70% jų skolų, ir Amerika dovanojo Anglijai tikrai 11%. Ne gana to, Anglija ir dabar prisirengusi dovantoti ir likusią skolą, jei tik visiems pavyksią susitarti dėl tokio visuotinio skolų dovanojimo. Susidarys labai keistas, nelogiškas ir neistoriškas skirtumas, kada amerikiečiai iš amerikoniškos patrankos iššovė amerikonišką šovinį, Jungtinės Valstybės neieškojo iš santarvininkų atlyginimo už kareivius ir patrankas bei šovinius, bet kada amerikiečių šovinį iššovė anglų ar prancūzų kareivis tam pačiam tikslui ir tuo pačiu bendru reikalu, tai tas sudarė didžiausią skolą Jungtinėms valstybėms. Niekad dar pasaulio istorijoje netikęs komercializmas nebuves taip nevykusiai pritaikytas. Visas pasaulis laukia gydomų žodžių: „Atleisk mums mūsų skolas, kaip mes atleidžiam savo skolininkams“.

Tautų S-gos posėdžių išvakarėse.

Sausio mėnesį Tautų S-ga pradeda aktyviai veikti įvairiomis kryptimis. Sausio 25 dieną susirenka 66-tai sesijai T. S-gos Taryba. Be to, ši mėnesį iki nusiginklavimo konferencijos pradžios posėdžiaus visa eilė komisijų. Sausio 6 d. susirinko aukso klausimams svarstyti komisija, sausio 11 d. — susirenka vekselių teisės ekspertų ir T. S-gos finansų komisijos. Tą pačią dieną pradėjo posėdžiauti t. p. T. S-gos ekonominė komisija. Sausio 18 d. susirinko sesijai T. S-gos opiumo komisija, 19 d. — miūtų nomenklatūros suvienodinimo ekspertų komisija. Sausio 20 dieną susirenka speciali komisija apsvarstyti Sovietų Rusijos vyriausybės pasiūlymui ekonomini nepuolimo paktą sudaryti. Tą dieną susirenka ir T. S-gos kontrolės komisija. Sausio 22 turėjo susirinkti Europos unijos studijų komisija. Tačiau, atsižvelgiant į daugelio svarbių posėdžių sutapimą, šios komisijos sesija atidėta. Tautų S-gos Tarybos darbų tvarkoje, be Mandžiūrijos klausimo, numatyta dar visa eilė kitų reikalų...

Ispanijoje vis dar neramu.

Ispanijoje vis dar neramu. Jerozėje, Valencijos provincijoje, per susirėmimą su civiline gvardija du ūkininkai buvo užmušti ir aštuoni sužeisti. Kitoj vietoj per susirėmimą tarp streikininkų ir civilinės gvardijos — 6 žmonės, jų tarpe vienas vaikas ir keturios moterys, buvo užmušti ir 30 sužeistų. Nuolat pasikartojančių neramumų akivaizdų, ypač gen. San Jurio atsiuntus savo ultimatumą, ispanų vyriausybė nutarė imtis griežtų žygių neramumams likviduoti.

Amerika stato 120 naujų karo laivų.

Spaudos žiniomis, Jungtinių Valstybių atstovų rūmų karo laivyno komisijos pirmininkas pranešė, kad šiomis dienomis kongresui bus pateiktas projektas pastatyti 120 naujų karo laivų. Šiai programai įgyvendinti, reikės 616.250.000 dolerių. Laivai

bus pastatyti per 10 ateinančių metų. Šitie laivai bus pastatyti seniems, nebetinkamiems laivams pakeisti. Tik du laivai lėktuvams nusileisti bus naujai pastatyti. Be to, programoje numatoma baigti 16 pradėtų statyti karo laivų.

Skandinavijos valst. užsienių reikalų ministerių konferencija.

Šiomis dienomis prasidėjo trijų Skandinavijos valstybių užsienių reikalų ministerių konferencija, kurioje svarstomi finansų ir prekybinių santykių klausimai. Manoma, kad konferencija yra įžanga į bendras Skandinavijos valstybių derybas su Anglija esamiems piniginiams ir prekybiniams susitarimams prie pasikeitusių sąlygų pritaikyti.

Mandžiūrijoje vis dar kovos tebeina.

Paskutinėmis dienomis kiniečių „banditai“ Mandžiūrijoje labai smarkiai veikia. Japonų kariuomenė dėl jų puolimų turėjusi didelių nuostolių. Per susirėmimą ties Hsinlintunu, „banditai“ išnaikinę pusę japonų eskadrono. Kovoje žuvę du japonų karininkai ir 30 kareivių. Kiniečių „banditai“ didele jėga persvara puola japonų okupuotų Mandžiūrijos miestų Tahušano ir Tungliao geležinkelio linijose įgulas. Jie jau paėmė kelias geležinkelio stotis. Aštri kova įvykusi ir vakarus nuo Liao upės, kur kiniečių „banditai“ visai ar iš dalies išnaikino japonų kariuomenės dalis. Tie „banditai“ esą labai gerai apginkluoti. Didelių kovų įvyko taip pat ties Mukdeno, Ttitsikaro ir Činčau.

Sudaryta nauja prancūzų vyriausybė.

Šiomis dienomis atsistatydino senoji prancūzų vyriausybė, iš kurios galutinai pasitraukė garsus prancūzų valstybės vyras, buvęs ilgą laiką užsienių reikalų ministru, p. Briandas. Naujos vyriausybės priešaky vėl stovi p. Lavalis, kuris eina kartu ir užsienio reikalų ministerio pareigas. Politiniuose sluoksniuose kalbama, kad naujosios vyriausybės politinė linija vokiečių atžvilgiu bus visai kitokia, negu p. Briando politika.

Anglija.

Pasak „Polska zbrojna“, susirenkančiai š. m. vasario mėn. 2 d. Zenevoje nusiginklavimo konferencijai anglai patieksią tokia jūrų nusiginklavimo programą:

- 1) sumažinti didžiųjų šarvuotųjų tonazą iki 25.000 tonų (maksimum), vieton iki šiol nustatytų 35.000 t.;
- 2) sumažinti šių laivų patrankų kalibrą iki 12 colių (304 mm.), vieton 16 c. (408 mm.);
- 3) nustatyti skraiduoliams maksimumą 8.000 tonų;
- 4) nustatyti skraiduolių patrankoms kalibro maksimumą 6 col. (152 mm.) ir
- 5) visiškai panaikinti nardomasias valtis.

Šią programą Didžioji Britanija ginsianti iki paskutiniųjų.

Dėl nedarbo Prancūzijoje į kariuomenę stoja daug savanorių.

Didėjantis nedarbas Prancūzijoje iššaukė gausų savanorių plūdimą į kariuomenę. Daugiausia stoja jaunuoliai nuo 18 metų amžiaus, pasižadėdami tarnauti nuo 18 mėnesių, iki 2 — 3 ir net iki 4 metų.

Karo dalykų žinovų nuomone, šis reiškinys turi gerų ir blogų pusių. Prie gerųjų priskaitomas kariuomenės skaičiaus padidėjimas. Blogomis — laikoma tai, kad savanorių dauguma bemoksliai, be to, priimant didesni, nuo 18 metų, jaunuolių skaičių, greitai gali išsekti normalus naujokų kontingentas. Pasak tų žinovų, Prancūzijos kariuomenei daugiau reikalinga žemesniųjų laipsnių karininkų ir ypač puskarininkų, kurių skaičius paliko labai aprėžtas, įvedant 1930 metais liktinių puskarininkų korpo įstatymą. Dėlto savanorių į kariuomenę priėmimas pradėdamas varžyti.

Kiek yra norinčių stoti į vokiečių kariuomenę.

Dabartinė vokiečių kariuomenė susidaro iš savanorių — samdomų kareivių. Kariuomenės skaičius buvo aprėžtas Versalio sutartimi, pagal kurią vokiečiai gali laikyti tik 100 tūkstančių kariuomenės.

Kareiviams tarnybos laikas nustatytas 12 metų. Paleidus į atsargą dalį atsitarnavusių kareivių, liko apie 10 tūkstančių vietų, kurioms užimti vokiečių karo ministerija paskelbė savanorių priėmimą. Netrukus į tas 10 tūkstančių kareivių vietų buvo paduota 120 tūkstančių prašymų. Į 200 valdininkų karininkų pareigose vietas buvo paduota 3000 prašymų.

„Piatiletka“ ir kariuomenė.

Tarybų Rusijos karo komisariate dabar yra ruošiamas platus kariškos „piatiletkos“ planas, pagal kurį numatoma plėčiu mastu ruošti Tarybų ginkluotąsias jėgas karui.

Tuo planu pirmoj eilėj numatoma sustiprinti kariuomenę techniskomis priemonėmis, palaiptinui aprūpinant ją aviacija ir tankais.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„VILNIAUS“ sp. Kaune, Nepriklausom. aikštė 2. Telef. 776.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. sausio 21 d.

Nr. 4 (660)

Taupumas.

„Juo mažiau turime reikalavimų,
juo labiau esame panašūs į dievus“.

Sokratas.

Mes esame įpratę perplačiai gyventi: išleisti daugiau, ne kaip gauname. Daug kas iš mūsų, nesuvedamas savo biudžeto, lenda į skolas.

Lietuvis iš prigimties yra taupus. Perplataus gyvenimo pamėgimą esame gavę iš savo kaimynų: ar tai iš tų, kurie mėgsta palaikyti savo ponišką išdidumą, arba iš tų, kurie visai negalvoja apie rytojaus dieną, o gyvena tik šia diena, visiškai pamiršdami, kad vienos dienos neapgalvotas žygis neša neišbrendamą skurdą ateičiai.

Be darbštumo ir taupumo sunku yra pagerinti savo materialis būvis. Sutaupydami nors mažą atsargą, mes jau tampame savarankesni, auga pasitikėjimas savimi ir mūsų pačių vertė.

Pasisekimas gyvenime pareina nuo pasitikėjimo savimi, ir šį pasitikėjimą privalome išgyti. Svett Mardenas yra pasakęs, kad žmogus turi mokėti tvirtai ant savo kojų stovėti, gerbti save ir nepriklausyti kitų malonės ar bet kokio atsitikimo, tik tokiais pamatais galima kurti proto brendimo rūmai.

Mano manymu, vargu gali būti geras tarnautojas tas, kuris nesirūpina savo likimu. Kas nėra sąžiningas, darbštus ir taupus savo paties gyvenime, tas

vargu toks bus ir tarnyboje. Lengvai išleidžiant pinigus, doru būdu uždirbtus, greit jų pritrūksta, tuomet jau prasideda ieškojimas įvairių pašalinių ir be didelio trūso gaunamų pajamų. Prie tokios rūšies pajamų šaltinių keliai yra nešvarūs, slidūs, o tie, kurie jais eina, apsidrabsto purvais savo gerą vardą, sutepa garbę ir paslydę patenka už krotų.

Taupydami mes galėsime daugiau laiko skirti tarnybai ir įdėti į ją šiek tiek savo sielos, nes rečiau lankysimės įvairiose smuklėse bei panašiose įstaigose, kur tiek daug progų prarasti savo sielos turtus ir nustoti žmonių pagarbos.

Dabar tenka nuolat pastebėti, kad daug kam iš mūsų tarnyba pasidarė nuobodus dalykas, ir ne vienas mano, jog visi malonumai galimi tik darbo valandoms pasibaigus. Tie visi malonumai, paprastai, susideda iš išgėrimų linksmoj draugijoje, kur ardoma mūsų sveikata (ne retai gal užsikrečiama kokia nors biauariaja liga), gaišinamas laikas, leidžiami pinigai ir, kas liūdniausia, nustojame daug brangių moralių vertybių, kurių už jokus pinigus negali mums nieks duoti. Jaunas ir gyvenimo neprityręs žmogus labai dažnai leidžia niekais savo pinigus, vien tik blogų draugų pagyrimų suviliotas, ir įsivaizdina sau, kad jis iš tikrųjų didvyris ir mylimiausias šioj draugijoje asmuo.

Rytinis pusvalandis.

Balčiūno foto.

Karo paslapčių išdavimas.

I. Bendra apžvalga.

Karo paslaptimis vadiname visas tas žinias, kurių viešas skelbimas būtų priešui naudingas, o mums — kenksmingas. Į klausimą: „Ką karys turi paslapti?“, kiekvienas, tur būt, atsakys: 1) kiek ir kur mūsų kariuomenės veikė, veikia, arba veiks, 2) tos kariuomenės ginklavimas, medžiaginė ir moralinė būklė. Kas tas žinias išduoda, vadinamas valstybės išdaviku, šnipu. Tokie asmens visose valstybėse griežčiausiai baudžiami. Yra dar kita paslapčių išdavikų rūšis. Tai yra nesąmoningi paslapčių išdavikai. Jie pasitenkina tuo, kad neatsako tiesiai į klausimą: kiek kariuomenės?, kada? ir t. t., bet netiesioginiu būdu viską išplepa. Jie patys, net nejausdami, priešui patarnauja ir dažnai atsisėda į kaltinamųjų suolą.

Dar taikos metu priešas savo kaimynėse valstybėse organizuoja špionažo tinklą. To tinklo viršūnėse sėdi gerai apmokami specialistai. Šie turi visą eilę mažesnių agentų, kurie renka žinias sąmoningai, ar nesąmoningai teikiamas. Tos žinios per nekalto vardo „radio mėgėjo“, „pašto karvelių mėgėjo“, „esperantininko“, „filatelisto“ rankas plaukia į priešo generalinį štabą. Taikos metu, žinoma, yra dar papras-

Apsižiūrėk akyliau, jaunuoli, ir pamatysi, kad tavo draugams tik tavo pinigai reikalingi; jie greit nusiųs pamatę tuščią piniginę, o širdy visuomet gardžiai pasijuoks kvailą radę. Kaip žemai save stato ir mažai vertina tie, kurie ieško pagyrimo tuščių ir jokios moralės vertės neturinčių žmonių.

Būk doras, darbštus ir sąžiningas, o visuomet būsi gerbtinas ir pageidautinas žmogus.

Kiekvieno yra pareiga taupyti, bet aš čia noriu ypač atkreipti į tai dėmesio liktinių puskarininkių.

Būna atsitikimų, kad liktinis puskarininkis, išėdamas iš kariuomenės, penkerius metus išstarnavęs, be skolų nieko daugiau neišsineša. Tuo tarpu, atidėdamas, sutauptų nemaža pinigų.

Prie tokio taupumo, be abejo, girtavimams lėšų neliktų, bet užtat po keleto tarnybos metų turėtų kapitalą, nesuardytą sveikatą, neiširusius nervus ir pakankamai energijos tolimesniam gyvenimui.

Kitose šalyse jaunuomenė jau nuo mažens pratinama prie taupumo. Mes ilgus amžius vargom po svetimu jungu, ir mūsų engėjams visai nerūpėjo mūsų materialė ir moralė būseną. Mūsų priešui buvo daug naudingiau laikyti mus skurde ir tamsybėje, skandinti degtinės jūroje, nes tuo jis tikėjo nuslopinti aukštesnius idealus ir kilnesnius tautos siekimus; priešas gerai žinojo, kad taip laikoma tauta negreit susipras ir pareikalaus sau teisių. Laikas jau būtų nusikratyti įgytų vergovėje ydų, tad pradėkime nors šiek tiek taupyti.

Taupydami neprivalom imtis kraštutinumo, bet, kaip sako Svett Mardenas, turime žiūrėti, kad taupumas nevirstų šykštumu, kada jau pinigai apima visas mūsų mintis, palenkia mus prie gyvenimo be knygų ir kitų dvasios reikalų, ramiame pasitenkinime vien tik pinigais, o ne proto ir širdies lavinimu, kada troškimas pinigų užtemdo doros supratimą ir painioja skirtumą tarp blogo ir gero, doros ir nuodėmės.

K. A b a r a v i č i u s .

tesnių priemonių. Nesąmoningi paslapčių išdavikai dažnai yra patys kariai. Flirtas su panele, pašnekesys prie stikliuko su tariamu savanoriu, susirašinėjimas su įvairiais nepažįstamais tipais iš karių išspaudžia labai daug priešui svarbios medžiagos. Dėl to į laikraščių skelbimus: „Noriu susirašinėti su kariu...“, „Ieškau susirašinėjimo tikslu Lietuvos puskarininkio — esperantininko“... ir t. t., kariai turėtų žiūrėti kritiškai, o jei susirašinėti, tai labai atsargiai. Koks nors Ispanijos bocmanas nepasigailės savo „paslapčių“ kad jam išduotumėt sąvaršias. O iš tikrųjų to tariamojo bocmano asmenyje, gal būt, slepiasi artimesnės valstybės žvalgybos agentas. Į priešo žvalgybos tinklą įtraukia ne iš karto, bet pamažu prijaukindami. Iš pradžių agentas savo numatytos aukos dedasi geriausias draugas, tarytum atidengia visas savo sielos, o jei tai svetimos valstybės, tai ir tarnybos „paslaptis“. Paskiau duos nekaltą uždavinėlį, toliau svarbesnį; pagaliau paskolins pinigų, vėliau taip duos... Kada jis sąžinę nupirks už pinigus, tada pasakys: „Aš esu šnipas — ir tu toks pat. Jei neduosi žinių, pranešiu apie tai kriminalinei policijai“... Geriausia išeitis — eiti ir viską papasakoti savo viršininkui.

Karo metu šnipai dar daugiau dirba. Kiekvienas kario žodis gaudyte gaudomas. Šnipai, šnipės lenda į karių tarpą, jiems pataikauja, kad tik ką nors sužinotų. Dažnai laiškas namiškiams, viešas pasakojimas apie fronto įvykius ar dviprasmis telefonu pasikalbėjimas daugiau mums pakenkia nekaip priešo kulksvaidžių ugnis. Šnipas yra didesnis priešas, nekaip tas, kuris kovoja su mumis atviroj kovoje. To priešo kariai turi išmokti dar taikos metu saugotis. Ne be reikalo vokiečiai didžiojo karo metu kovojo su šunimis, karveliais, dūmais ir vėjo malūnais. Jie žinojo, kad tomis priemonėmis galėjo būti siunčiamos žinios rusams, panašiai kaip apie rusus vokiečiams pranešdavo Rytprūsių gyventojai.

Ryšys yra kariuomenės nervai, bet ne taip panaudotas jis yra šūvis į savąją kaktą. Nėra tokios ryšių — transmisijų priemonės, kuri laiduotų visišką paslaptį, jei nežinoti paslapčių laikymo taisyklių, arba jų nesilaikyti tą priemonę naudojant. Didžiojo karo metu kariavusios valstybės įsitikino, kad visur, kur tik neatsargiai kokia nors ryšių — transmisijų priemonė buvo panaudota, priešas viską sužinojo. 1914 m. rusai svarbius įsakymus perdavinėjo per radio nešifruotus. Vokiečių vadovybė (gen. Ludendorfas) tik po to atiduodavo savo įsakymą, kai gaudavo rusų. Rusai stebėjosi, kaip vokiečiai galėjo sužinoti. Kariuomenės masėse buvo įsitikinimas, kad juos vadovybė vokiečiams pardavusi.

Iš to, kas aukščiau pasakyta, galima padaryti šias išvadas:

- 1) Paslapčių išdavikai gali būti sąmoningi ir nesąmoningi;
- 2) iš nesąmoningo išdaviko gali būti prijaukinimo būdu padarytas sąmoningas;
- 3) nesąmoningais išdavikais gali būti kariai:
 - a) asmeniškai veikdami;
 - b) tarpininkaujant transmisijų priemonėmis;
- 4) nesąmoningų paslapčių išdavikų visai nebus, jeigu:
 - a) visi žinos paslapčių laikymo taisykles;
 - b) visi jas pildys.

Apie tas taisykles: karių santykiuose tarp savęs, su visuomene ir ryšių transmisijų tarnyboje, pakalbėsime kita karta.

J. M-t a s.

Pavyzdys patraukia kitus.

(Virš. Gendručio pasakojimai būsiniams jaun. viršininkams).

Pereitų metų gruodžio mėn., pa- baigoj daugelio dalių mokomos kuopos išleido savo naujas laidas į virš. Gendručio kuopą taip pat atvyko keletas ką tik baigusių mo- komos kuopos kursą. Žvalūs ir gyvi vyrukai buvo, gerai kariškai iš- auklėti ir iš jų akių spindėjo drą- sa ir energija. Vieni atvyko grandio- nio, o kiti eilinio laipsniu.

Virš. Gendrutis, atsakęs į jų pa- sisveikinimą ir peržvelgęs juos nuo kojų iki galvos, pabrėžė: „Pui- kūs vyrai būsite. Mokėsime kartu dirbti“.

Vakare viršila sukvieta kareivi- nėse aplink save naujai atvykusius ir kitus kuopos kareivius. Senieji kareiviai žinojo, ką visa tai reiškia, bet naujai atvykusieji, lyg su- gauti, dairėsi ir galvojo, kas čia bus.

— Vyrai! — pirmučiausia pra- bilo viršila, — štai nuo šios dienos savo kuopos šeimoj turėsime nau- jų brolių. Iš jų akių matau, kad tai bus ne tik geri jaunųjų kareivių mokytojai, bet taip pat ir nuoširdūs jų vyresnieji broliai ir patarėjai.

Uolia ir sąžininga tarnyba jiems yra atviras kelias įgyti ir puskarininkių ir viršilos laips- nius. Tos pareigos kariuomenėj, ypač kautynių metu, yra labai svarbios. Puskarininkiai, kaipo ar- timiausi kareivių viršininkai, yra labiausiai kareivių pastebimi. Jų pavyzdys labiausiai veikia karei- vius. Jeigu jie drąsūs ir energingi, tuo pačiu kautynėse užkrečia ir kitus, o jeigu priešingai — tuomet vargas ir nieko gero nelauk iš to jų vadovaujamo vieneto. Apie tai, kaip artimiausių viršininkų pavyz- dys veikia į kareivius, papasako- siu keletą nuotykių iš mūsų ne- priklausomybės kovų.

1919 m. liepos 15 d. mūsų kuo- pa susirėmė su lenkais ties Jage- lioniais. Vienas būrininkų, kuri- mes vadindavome Dominyku, bu- vo didelis bailys. Pajutęs priešo šūvius, sumišo, išsiblaškę ir nieko nebesugebėjo atlikti. Kareiviai, tai pamatę, taip pat nusiminė, manė, kad jau visai bloga. Kilo panika ir, metę kulkosvaidį, pakriko po lau- kus bėgti. Karininkui su kitu ka- reiviu teko paliktą kulkosvaidį traukti ir tuo būdu savo pareigų negalėjo gerai atlikti. Nuo tokių puskarininkių apsaugok mus Vieš- patie!

Kas kita kautynėse yra su ge- rais puskarininkiais bei viršilomis. Tuomet jie yra geriausi karininkų padėjėjai, o reikiant ir pavaduoto- jai. Karininką nukovus, sužeidus arba kitaip su juo atsitikus, jie energingai imasi jų pareigų ir daž- nai laimi. Pavyzdžiu pritraukia prie savęs kareivius.

Tokių keletą ir aš žinau. 1919 m. liepos mėn. kautynėse su bolševi- kais Rotenzee dvare priešas apsu- pė mūsų 3 bateriją ir ją iš miškų apšaudė kulkosvaidžiais ir šautu- vais. Atsitraukti kelias buvo per- kirstas. Karininkai buvo nujoję į priekį žvalgybon ir nebegalėjo grįž- ti prie patrankų. Būrininkas Anta- nas Kušeliauskas vienas likosi su kareiviais prie 4 patrankų. Jis ne-

reivių tarpe kilo baimė. Tuomet virš. Umbrasas su kareiviais Alfon- su Vaškučiu, Silvu Stugliu ir Jonu Meškela durtuvais pirmi puolė len- kų puskuopį. Tuo savo nepapras- tu drąsumu sukėlė likusių karei- vių ūpą ir juos įtraukė į kautynes. Lenkai buvo atmušti ir mūsiškių kuopa su gurguole be nuostolių at- sitraukė iš priešų apsupimo.

1920 m. lapkričio m. 12 d. 3 pėst. pulko puskarininkių mokyklos (mokomos kuopos) žvalgai Kretos Guros kaime apsupė lenkų užtva- rą. Toj užtvaroj buvo 16 lenkų. Jie, jausdami, kad lietuvių žvalgų neperdaugiausia yra, nenorėjo pa- siduoti ir šaudė iš trobos. Du mū- siškiai žvalgai: jaun. pusk. Jonas Urbšaitis ir eil. Vladas Zaleckis,

Paskaita kareiviams.

nusiminė, bet tvirtai pasiryžo iš- sprukti su jomis iš priešų. Karei- viai, matydami būrininko pasiryži- mą, taip pat nepaliko patrankų ir pasiryžo jas išgelbėti. Pirmučiausia būrininkas Kušeliauskas per žval- gus ištyrė vietą, pro kur galima iš- sprukti, ir per laukus, prieš ap- šaudomi, išlėkė su patrankomis iš priešų nagų, juos sėkmingai ap- šaudė ir sudaužė jų kulkosvaidį, kenkusį mums.

Arba 1920 m. spalio 3 d., kauty- nėse su lenkais ties Perlojumi, prie- šas pradėjo supti 1 pėst. pulko 4 kuopos barą ir atkirsti mūsiškiams kelią atsitraukti. Kuopos vadas iš- siuntė viršilą Kostą Umbrasą su 20 kareivių sustiprinti sargybą. Bet ši grupė, atėjusi į skirtą vietą, mūsų sargybos neberanda. Toj vie- toj jau buvo lenkų puskuopis. Ka-

buvo sužeisti. Bet jie neatsitraukė iš kautynių ir kovojo iki galo. Virš. Liudas Dambrauskas, matydamas, kad geruoju lenkai nepasiduos, su eil. Kaziu Bertuliu pirmieji išoko į trobos vidų. Likusieji žvalgai, jų pavyzdžiu uždegti, taip pat puo- lė į vidų. Visa užtvara buvo pa- imta į nelaisvę.

— Tad matote, vyrai! — baig- damas kalbą tarė virš. Gendrutis. — Pavyzdys yra geriausias moky- tojas, auklėjant savo valdinius, ir ugnis, kuri uždega kareivių dvasią žūt būt būti laimėti. Ne tik žodžiu, bet ir pavyzdžiu turime auklėti jaunos kareivius dabar, taikos me- tu, ir ne tik griežtomis komando- mis, bet ir pavyzdžiu turime savo valdinius uždegti drąsa ir pasiryži- mu kautynių metu. B t k s.

Dauguvos fronte.

(Atsiminimai iš kautynių su bolševikais 1919 mt.).

II.

Eglaitės miestelis ir apylinkė buvo išvalyta. Čia aš noriu trumpai papasakoti, kaip tais laikais atrodė pats miestelis. Eglaitės miestelis randasi prie geležinkelio stoties. Nuo didžiojo karo audrų miestelis buvo smarkiai nukentėjęs. Nors miestelis nėra toks mažas, bet tuomet jis buvo tuščias. Jame galima buvo rasti nedaugiau kaip pusantro šimto gyventojų. Gyventojai labai didelį skurdą kentėjo, nes bolševikai buvo viską iš jų atėmę. Kai kurie keletą mėnesių nebuvo matę duonos savo akyse. Žmonės išbadėję, nuo alkio vaikščiojo sutinusiais veidais. Vienintelis maistas buvo įvairios žolės, kurias žmonės virdavo ir palaikydavo savo gyvybę.

Visi miestelio gyventojai neapsakomai laukė mūsų ateinant. Jie tikėjosi, kad bus išvaduoti iš to baisaus skurdo. Neapsivylė. Liepos mėn. 7 dieną iš bolševikų juos išvadavom. Vos tik nutilo ginklai, iš visų miestelio kampų pasipylė suvargę jo gyventojai. Gero vyro tarp jų nesimatė. Buvo nuskurę, purvini vaikai, suvargusios moterys ir žili senukai, kurie, lazdomis pasiramščiuodami, slinko miestelio gatvėmis. Koks jų džiaugsmas! kiek širdies sveikinimų ir ašarų parodė jie mums, atvykusiems!

Pagalčiau atvažiavo mūsų virtuvės. Gyventojai, pamatę atvežant pusryčius, apspito iš visų pusių. Vaikai maišėsi jų tarpe, prašydami

duonos kąsnio, moterys dėkojo ir verkė iš džiaugsmo, kad nors kartą susilaukė, kas juos atjaučia; senukai rymojo ant lazdų, džiaugdamiesi broliais — savanoriais. Be abejo, visus juos kankino didžiau-

Laukiant prieš puolimo Ilūkštos apylinkėje.

šias alkis. Kadangi su atvežtais pusryčiais buvo ir pietūs, tai pusryčius atidavėm išbadėjusiems miestelio gyventojams. Tai buvo bendri pietūs. Džiaugėmės mes, kad galime patarnauti savo vargšantiems broliams, džiaugėsi ir jie, kad sulaukė brolių — lietuvių.

vo kiek nors priglausti kur galvą, tai ir buvo visa mūsų laimė. Visą laiką ėjo darbas. Bet galų gale lauktas poilsis atėjo. Kelyje į Ilūkštą vadas pranešė, kad, pasiekę Veisenze dvarą, gausime ramiai praleisti naktį. Prieš temstant pasiekėm minėtą dvarą. Vadas įsakė išduoti

„Valpurgijos naktis“.

Na ir daugybė tų švenčių Kalėdų laikotarpy: kas savaitė po dvi, tris! Šiaip paprastą dieną netenka kiekvienam kariuomenėje rūpintis dienos programa: ją sustato iš anksto viršininkai, o tu tik vykdyk. Bet šventadienio dienotvarkę turi jau kiekviens pats sau pasigaminti. O tai, pasakysiu, nelengvas dalykas: reikia atsižvelgti į savo kišenių finansinę būklę, į oro sąlygas ir į pabaudų žurnalo skiltis. Kiek lengviau eina darbas, kai jo imasi kelios galvos drauge. Žinodamas tai, vieną praeitą šventadienį iš pat ryto klausiu grandinį Valatką:

- Jonai, kokia šios dienos programa?
- Nežinai? Tuoj į bažnyčią, paskui pietūs...
- O po pietų?

— Po pietų „Karys“, „Trimitas“. Be to, turiu paėmęs iš bibliotekos knygą. Paskui radio, ir t. t.

— Bet juk laikraščius vakar skaitėm, ir ne ką veiksime per kitų dienų atliekamą laiką. Šiandie reikia ką nors kito.

— Na, galėsime nueiti į kiną. Pavyzdžiui, į „Lyra“.

— O kad taip, vyrai; nušliaužtumėm į teatrą. Eina „Faustas“ su „Valpurgijos naktimi“ — įsikišo jaun. pusk. Valys. — Aš mačiau „Faustą“, tik labai seniai. Geras dalykas. Nesigailėsit.

— Bet, brolyt, tas nelemtas centų klausimas...

— Vakar gavai algą, latre. Pora litų — ir bilietas į galiorką.

— Viena pora, antra, o trečia jau ir nepilna. Cha! cha! cha!.. Tik su tokia alga ir vaikščiokit į teatrą — juokiasi grand. Valatka.

— Galėsi mažiau rūkyti, arba tėvas naminio atsiųs, o į teatrą nueiti patarčiau.

Vispusiškai pasiūlymą apsvarstę, nutarėm visi trys eiti į „Faustą“. Po pietų, traukiniuko ir poros savųjų pagalba, pasiekėm teatrą. Prie bilietų kasos, vaje tu mano, eilė, kaip 1918 metais Minske prie buvusių sandėlio. Ar čia gali būti viltis gauti bilietą? Bet vis dėlto bilietus gavome. Ne tokius, kokių norėjom, bet kokie liko.

Operos pradžios neteko laukti, nes ji prasidėjo mums tebebūnant „pozicijoje“ prie kasos. Pirmas

mums vakarienę ir ruošti daržinėse gulti. Vakarienę labai skaniai suvalgėm ir sugulom. Nespėjom dar sumerkti išvargusių akių, jau toluomoje pasigirdo duslūs patrankų šūviai. Nelabai malonūs prajovai buvo.

Mūsų miegas pradėjo sklaidytis. Nujautimas kažką negera pasakojo kiekvienam ilsinčiam. Su-

das pasiteiravo, ko nori. Raitininkas jam įteikė voka. Vadas, išėmęs iš jo raštą, pasirašė ant voko ir gražino atgal. Raitininkas, užšokęs ant arklio, nudūmė atgal, o vadas įsakė pakelti mus. Žaibo greitumu visi pašokom iš savo guolių. Vėl mūsų poilsis baigės. Bet apie tai niekas nebegalvojo.

Tuojau visi susirinkom ir lau-

vykti ir padėti saviesiems! Taigi ruoškitės žygin“!

Mes sujudom. Po keleto minučių pasigirdo vado komanda: „Pirmyn, paskui mane marš!“ Tankine rikiuote pasileidom pirmyn. Patrankų dundėjimas nesiliovė. Mūsų dalis artėjo prie priešo. Pasigirdo ir kulkosvaidžių klegesiai, o įvairiaspalvės raketos lakstė besvintančio ryto padangėje. Tai buvo kautynių laukas, kur virė kova, kur buvo sprendžiamas klausimas — mirtis ar gyvenimas.

Pavojinga tokia bendra rikiuote. „Kuopa būriais rikiuok“ — sukomandavo vadas. Iš voros pasidarė trikampis, kuris slinko artyn prie priešo. Pasigirdo ir būrių vadų komandos. Kas minutė artėjom prie priešo, kas minutė iš bendros rikiuotės darėsi vis mažesnės šaulių grupės. Galų gale priėjom prie to, kad atskiri šauliai pradėjo perbėginėti nuo vienos uždangos prie kitos.

Mes likom kautynių lauke. Priešas buvo taip arti, kad galima buvo pastebėti atskirus jo šaulius. Protarpiais aštriai švilpdamos kulkos lėkė pro mūsų ausis. Eiti jau negalėjome — turėjome šliaužti. Priešo artilerija drebino Ilūkštos apylinkės laukus, o iš mūsų pusės nė garso negirdėti. Priešas be jokios baimės galėjo švaistytis iš savo apkasų, tuo tarpu mums buvo nejauku gulėti tokioj vietoj, kur priešo sviediniai nešė žemes į padanges. Prispausti priešo artilerijos turėjom slėptis. Tik kur-ne-kur suterška mūsų šautuvai ir kulkosvaidžiai.

Ilūkšto bažnyčios griuvėsiai po karo audrų.

sirinko ir vadai. Jų veiduose irgi galima buvo išskaityti kažką naują. Rimti, taip pat nuovargio kankinami, kaip ir mes, sklaistė prieš save žemėlapi ir kažką tarp savęs kalbėjo. Artilerijos trenksmai kas kart darėsi tankesni. Staiga iš už daržinės pasigirdo kanopų bildesys. Pasirodė keli raitininkai. Va-

kėm, ką prabilo vadas. Pagaliau energingu tvirtu balsu pasakė: „Vyrai“! ar girdite patrankų dundėjimą? Tai mūsų broliai smarkiai kaunasi Ilūkštos miestelio apylinkėse su bolševikais. Bolševikai, sustiprinę savo jėgas, ryžtasi mus sumušti ir atstumti į senas mūsų pozicijas. Mums įsakyta tuojau

žvilgsnis į sceną. Jaunimo būrys šoka. Koks lengvumas, švelnumas! Ar jie skrenda, ar plaukia, ar šoka? Tai akim. O ausim — tokie malonūs garsai, kurių dar niekur nesu girdėjęs: nei pievoj vasarą, nei miške, nei sode. Tuoj visa tai pajuto ir širdis. Pajuto grožį, jaunatvę ir džiaugsmą... Manau sau: šit kur laimės valandėlė. O kad ilgiau, ilgiau... Bet atsiranda scenoj kipšas, o su juo ir viskas kinta.

Uždangai nusileidus, klausiu draugą, koks pirmas įspūdis.

— O! — pašoko, lyg iš sapno, — ir visos algos negailėčiau!

Dabar tik pamatėm, kaip mes aukštai esam. Čia pat jau ir lubos, bet gražios, po šimts pypkių, gražios lubos. Tai ne kino nublukusios sienos. Ten žemai, žemai parterio pirmose eilėse ir pirmojo aukšto ložėse — tikri ir dirbtiniai šilkai, kvėpalai, kostiumai. Tarp jų vienas kitas su puskainiu bilietu korporantas. Paskui pirmas aukštas, antras — visas teatras kaip ant delno. Įvairios spalvos, įvairios mintys, kaip ir įvairūs žmonės. Čia antra, realaus gyvenimo scena.

Vėl uždanga pakyla. Vėl sielai džiaugsmo gaba-liukas.

Dainininkei artistei įteikiamas gėlių bukietas. Ap-lodismentai — kaip žirniai. Ir galiorka nepasiduoda.

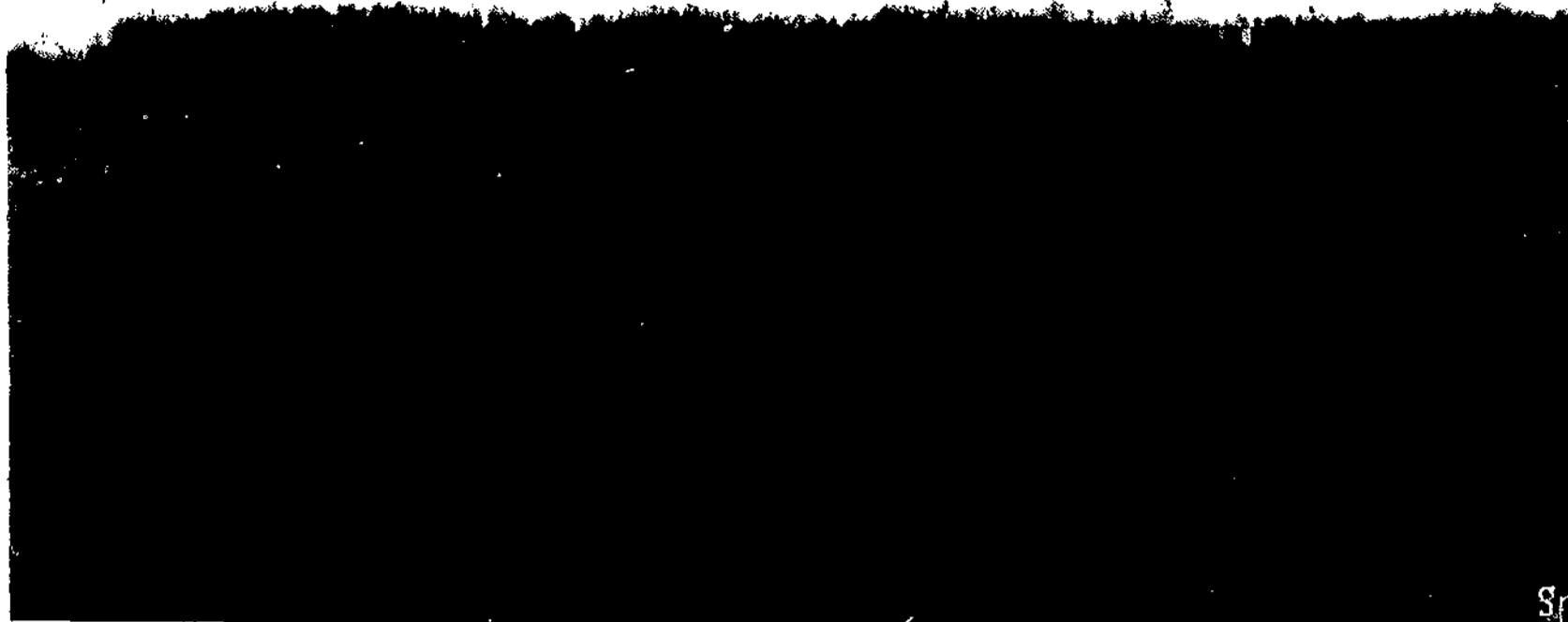
Žiūriu — prie manęs sėdįs grandinis Valatka — visas raudonas kaip burokas, ir nė krust.

— O tu, žal..., (vos nepabaigiau) kodėl neploji? Ar tau nepatinka? — sakau nejuokais supykęs.

— Ką čia beplosi, vargšas žmogelis... Kad būčiau koks direktorius arba didelis viršininkas, tada kas kita — tada, brač, gėlių visa pintinė ir kortelė: „Jūsų meno užkariautas. Direktorius X“.

— Ar tu dar mažas viršininkas, — įsikišo ligšiol tylėjęs pusk. Valys, — pilk drašiai: „Jūsų meno užkariautas. Kulkosvaidžių grandies viršininkas, grandinis V. Ča! cha! cha!.. Menas nugalejo kulkosvaidžius. Juk tai originalu, o artistai dideli originalumo mėgėjai.

— Ir be juokų, tu su kulkosvaidžiais kartais gali būti dar naudingesnis negu direktorius, — pridėjau savo grašį ir aš.

Ribokų slabada, anapus Dauguvos, kur 1919 m. ne kartą kovėsi mūsų kariuomenė su bolševikais. Vaizdely matome, kaip iškasami nežinomo 6 p. p. kareivio kaulai.

Bet reikėjo kantrybės. Matyt, kol mes galėjom slinkti be savo artilerijos pagalbos, ji tyliai slinko užpakalyje. Kai mus sustabdė, atėjo ir jai laikas. Užpakaly pasigirdo pirmas šūvis. Jis atnešė mums džiaugsmo, o priešui pirmą nusivylimą šešėlių. Pradėjo smarkiau plakti. Užpakaly girdėjosi duslūs tolimi trenksmai, o priešaky matėsi, kaip maišėsi žemės, dūmai ir ugnis. Priešo ugnis pradėjo silpnėti, o mūsų dalys vėl pradėjo slinkti pirmyn. Kiekvienas žingsnis pirmyn davė progos aiškiau matyti priešą. Mūsų drąsa kilo. Iš visų pusių Ilūkštos miestelio link artėjo mūsų grandinės. Bolševikams vėl karšta pasidarė. Jie kas kartą spaudėsi arčiau prie miestelio. Vienoj kitoj vietoj prasidėjo ataka iš mūsų pu-

sės. Bolševikai pradėjo smarkiai trauktis. Galų gale priėjom Ilūkštos miestelį. Pasigirdo paskutinės vadų komandos: „Valio, Ilūkšta mūsų!“ Kaip žaibas, leidomės į miestelio vidų. Bolševikai nebegalėjo išsilaikyti. Apleido jie Ilūkštą ir pasileido Dauguvos link.

Įėję į Ilūkštą gavom labai liūdną vaizdą. Prieš karą, matomai, būta nemažai gyventojų, bet tuo laiku jų buvo visai nedaug. Kovos audros sunaikino čia visus namus, likusieji gyventojai slapstėsi blindazuose.

Prieš karą miesteliš galėjo džiaugtis gražiomis apylinkėmis, bet dabar to nebuvo. Dabar sugriautų namų griuvėsiai stovėjo ant kalniuko, į kuriuos žiūrėjo rymodami ir karo nugenėti medžių stuob-

riai. Nei miestelio, nei gražių apylinkių, nei senų milžinų miškų nebebuvo. Miestelis buvo sugriautas, miškai iškapoti sviedinių, o žmonės nuplyšę ir išbadėję slankiojo, ieškodami duonos kąsnio.

Užėmus Ilūkštą, buvo įsakyta skubiai stumti bolševikus Dauguvos link. Greitai, be jokio pasipriešinimo, po keleto valandų žygio mes pasiekėm pirmą sykį Dauguvos krantus ir apsistojome Padauguvės kaime.

Tai buvo pirmą sykį, kada Lietuvos sūnūs — savanoriai pamatė galingus ir smarkius Dauguvos vandenį. M ū š o s Š l a i t a s.

Nepaprastas konstruktorius.

Neseniai Amerikos laikraščiai aprašė įdomų atsitikimą kalėjime. Viename Illinois valstybės kalėjime buvo susekta, kad susitarė pabėgti du kaliniai. Tarp to kalėjimo kalinių vienas buvo buvęs aviacijos mechanikas, pasodintas už savo žmonos nužudymą. Jam kartą pasisekė pakliūti į vieną grupę kalinių, kurie buvo paskirti kamina pataisyti, ir tuo būdu jis leido išstis dienas ant stogo. Susikalbėjęs su savo bendradarbiu, jis iš drabužių atkarpu ir medžio atlaužų pasidarė sklandytuvą, kuriuo jo apskaičiavimu galėjo du žmonės apie porą šimtų metrų nusklesti. Šis išradingas mechanikas jau visiškai baigė ruošti sklesti, kai jo planas buvo susektas: vienas iš kalinių jį išdavė. Ekspertai, kuriems buvo pavestas apžiūrėti sklandytuvus, pareiškė, kad tai tikras technikos stebuklas, ypač, kad jis padarytas tokiomis aplinkybėmis ir iš tokios medžiagos.

„L. A.“

Velička tik šypsosi.

Dabar scenoje „Valpurgijos naktis“. Po pragarą zuja velniokai. Paskui, pats nelabasis paskelbė, kad jie kelsią „Valpurgijos naktį“. Pragaras jau nebe pragaras: gražu, jauku, velniokšės — tikra pagunda.

— Na, vyrai, jei toks iš tikrųjų pragaras, tai aš dar šiandien noriu į jį patekti — juokauja, uždangai nusileidus, Valatka.

Paskutinis veiksmas — graudus. Bet štai atsidarė Margaritai dangus. „Išgelbėta!“ — gailisi Mefistas. Uždanga.

Plojame iš visų jėgų, nuoširdžiai linkėdami dangaus ne tik gražiajai Margaritai, bet ir pačiam Mefistui.

Grįžome į kareivines. Stebuklas. Net tos pačios kareivinės dabar kitaip atrodo, o širdy — vis jaunatvės ir grožio melodijos. Puskarininkis Valys bando užtraukti ariją „Pasakykite jai“, grandinis Valatka vis niūniuoja „valsą su vėjeliu“, kaip jis jį vadina, o aš iš to viso, bent norėčiau nusijuokti, kaip Mefistas: „chal chal chal“

Tą naktį sapnuoju, kad mūsų kuopoj tikra „Valpurgijos naktis“. Mefistas — viršila. Įsakinėja, nurodinėja. Aš — Faustas. Sukinėjuos tarp gražių velniokšų. Jos man tokios geros, meilinosi, bet aš nepatenkintas, ieškau Margaritos. Štai ir ji.

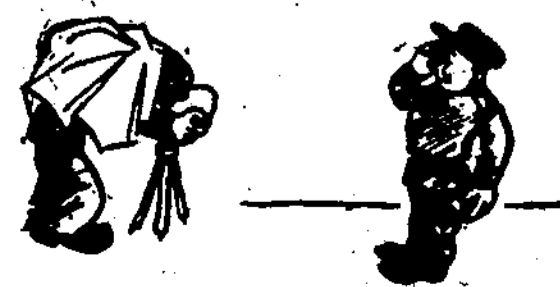
— Margarita! — šaukiu. Ji negirdi, atsitolina.

— Margarita! Margarita! Mar... — negaliu šaukti. Pabundu — kuopos dežuras abiem rankom man burną užspaudęs:

— Ko čia bliuni, kaip pašėlęs... Visą kuopą prikelksi.

Aš vėl užsimerkiu ir nieko nesakau. Ką tokiam besakysi. Juk jis teatre dar visai nebuves.

K a r - K a z.

Žiemos karo veiksmai.

(Tąsa).

Kaip kovoti su šalčiu žygyje?

Žiemą daugiausia nušalama ausys, nosis, skruostai, rankos ir kojos. Ausis ir skruostus lengvai galima apsaugoti nuo šalčio gerai pritaikyta žieminė kepurė. Skruostų kaulų ir nosies kepurė nepridengia, todėl, kai didelis šaltis su vėju, juos reikia sutepti vazelinu, žąsies taukais ar kitais kokiais riebalais.

Kojos žygiuojant beveik visai nešala, bet, kai sustojama, tuojau pradeda šalti, ilgiau sustojus, gali mi ir didesni nušalimai.

Daugelis mano, kad pats patogiausias žiemos apavas yra veltiniai batai (tūbai). Tas neteisinga. Veltiniai batai geri taikos meto sąlygose, ir tai tik stovint sargyboje. Žygyje jie sunkūs ir dažnai sušlampa, todėl drėgni ir šlapi veltiniai batai labai išvargina kovotoją. Jie tampa sunkūs, o šalant sukietėja taip, kad sunkiai lankstosi ir nutrina kojas. Odiniai batai, jeigu jie palaidesni, žiemą daug patogesni, bet jie reikalauja geros priežiūros. Reikia atidžiai žiūrėti, kad batai visuomet būtų sutepti riebalais, kitaip jie tampa kieti, lūžta oda ir pasidaro netinkami. Labai svarbu gerai mokėti apvynioti autus. Stora vilnonė kojine, apsukta plonu, šiltu autu, visai apsaugo kojas nuo šalčio. Patartina kojas apvynioti popieriu, tik vynioti ne ant plikos kojos, o ant kojines, nes popieris, apvyniotas ant nuogos kojos, suplyšta, susivelia kamuoliais, dėl to gali nutrinti kojas.

Šaltis gresia ne tik rankoms, kojoms, bet ir visam žmogaus kūnui, nes persišaldymas iššaukia plaučių uždegimą, anginą, reumatizmą ir kit. ligas. Apsisaugoti nuo persišaldymo reikalingas geras, reguliariai teikiamas žmogaus organizmui maistas. Sotus organizmas lengviau pakelia šaltį ir esti atsparesnis prieš visokias ligas.

Žiemos žygyje reikia griežtai laikytis šių taisyklių.

Negalima išbėginėti iš rikiuotės ir nepasilikti. Šito negalima daryti ir vasarą, o žiemą ypač. Žmogus, pabėgęs snieguotu keliu, nuvargsta ir suprakaituoja. Prakaituotas staiga ima ataušti (perėjęs prieš normalaus žingsnio) ir greit peršala, ypač esant vėjui.

Mažuose sustojimuose jokių būdu negalima sėstis, o tuo labiau gulėti, nors trumpi sustojimai žie-

mą sumažinami iki 5 min., tačiau per šį laiką galima persišaldyti, atsisėdus ar prigulus ant sniego. Per tą laiką geriau aptvarkyti aprangą ir šarvuotę.

Trumpi sustojimai skiriami ne poilsiui, o tam, kad žygiuojantieji per tą laiką susitvarkytų.

Dideli sustojimai, paprastai, daromi gyvenamose vietose, bet pasitaiko sustoti ir atvirame lauke. Tokiais atsitikimais pirmiausia reikia, jeigu leidžia aplinkybės, sukurti ugnį — laužą ir sušilti, ir tik po to galima valgyti. Sėstis reikia ant kokio nors daikto — šiaudų, šakų ir t. t.

Jeigu tektų nušalti, tai nušalusią vietą reikia trinti sniegu arba šaltu vandeniu. Nušalusiam negalima tuojau įeiti į šiltą kambarį arba stovėti arti laužo ar krosnies. Nežymiai nušalusios vietos tepamos jodu, trinamos vazelinu, žąsies taukais arba nesūdytu sviestu.

Šaltis ir nuovargis daugiausia jaučiami žygyje. Žygyje kiekvieno kario pareiža parodyti ištvermę ir budrumą, laikytis žygio disciplinos ir kitus sulaikyti (išpėti) ardančius žygio tvarką. Žiemos metu žygio apsauga organizuojama pana-

Šiame vaizdely matome, koks didelis skirtumas tarp užsimaskavusių šaulių ir kasdienškai apsirengusio kareivio.

šiai, kaip vasarą, tik tuo skirtumu, kad apsaugos dalims, nors žygiuojama ir keliu, duodamos pašliūžos.

P o s t o v i s. Žiemą, kaip jau minėta, kariuomenė postoviui pasirenka gyvenamas vietas. Kada tokių vietų arti nėra, tenka sustoti lauke, miške ir t. t. Skirstant dalis gyvenamuose butuose, žiūrima, kad kiekvienam kariui tektų 2 kv. mt., o jeigu neužtenka po tiek, tai skiriama po 1 kv. mt.

Tarp tirštai (ankštai) sutalpintos kariuomenės greitai atsiranda nesvarumų ir parazitų. Pastarieji gana greit virsta šiltuose drabužiuose ir nuo vieno žmogaus rapoja ant kito. Todėl kiekvienas karys turi pasirūpinti savo švarumu. Patartina nesinaudoti šeiminko daiktai — drabužiais, pagalvėmis, antklodėmis, nes galima apsikrėsti. Suprantama, kad reikalinga apžiūrėti savo baltinius ir imtis priemonių naikinti parazitus (utėles).

Gaisro atžvilgiu rūkyti atsargiai ir nemėtyti nuorūkų neužgesinus. Kitais atsitikimais reikia laikytis bendro statuto nuostatų.

Sustojus poilsiui negyvenamose vietose, būtinai reikia rinkti tokią vietą, kuri daugiau apsaugota nuo vėjo. Jeigu tenka sustoti miške, tai nekuomet nereikia pasirinkti vietos pamiškėje, nes čia visuomet daugiau sniego, o geriausia apsistoti tarpumiškėj. Jei tenka statyti palapinę, tai pirmiausia reikia apvalyti nuo sniego žemę, sukurti ugnį (kad žemė atšiltų) ir pakloti šiaudų, šakų ir t. t. Kai palapinė pastatyta, reikia ją apipilti sniegu, nes geriau laikysis šilima. Iš sniego galima padaryti ir slėptuvę. Labai patogų ir paprastą įrengti, vadinamą „švediška“ palapinę. Tokioj palapinėj telpa apie 20 žmonių. Jos viduje įtaisomas pakabinamas židinyš. Aukštai, išėiti dūmams, padaryti angą. Palapinės

viduje aplink šonus dedamos eglės ar pušies šakos, o iš lauko pusės — sniegas. Palapinė galima sušildyti iki 20 — 30°+.

P u o l i m a s. Žiemos metu kariuomenė stengiasi būti arčiau gyvenamų vietų. Tatai pravartu tada, kai kariuomenė ginasi. Todėl žiemą ir pulti dažniau tenka gyvenamas vietas. Neturint pašliūžų, prieiti prie gyvenamų vietų galima tik keliais. Keliu ir artilerija

galima privežti, todėl kautynės ir bus daugiau nukreiptos kelio kryptimi. Kai artilerija ir kulkosvaidžiai sutelkia į priešą ugnį, tuomet pėstininkai, šios ugnies pridengti, slenka vis arčiau ir arčiau. Pasirinkę patogų momentą, šoka į ataką.

reikalingą tepalą, kuris šalant sukietėja ir trukdo mechanizmo veikimą. Po kautynių (šaudymo), jeigu leidžia aplinkybės, reikia tuoj valyti ginklą; jeigu tai negalima, tai laikinai kulkosvaidžio kiaurymę sutepti žibalu ir, kai leis aplinkybės, baigti valymą.

Gusarų būrys grįžta iš lauko.

Aišku, kad kautynės vyksta ne vien ant kelių; priešas reikia apsupti iš visų pusių, priverčiant jį išmėtyti savo jėgas ir užkirsti jam kelią atsitraukti. Čia reikia veikti ir be kelių, todėl labai reikalingi pašliūžininkai su kulkosvaidžiais.

Deja, žiemą tenka pulti ir negyvenamas vietas, jeigu priešas tokias pasirenka. Tuomet ir pulti reikia ne tik keliais, bet ir lauku.

Kokios gi ypatybės puolant žiemą? Šaltis ir sniegas ir čia daro savo darbą. Svarbu, kad kovotojas mokėtų apsisaugoti nuo šalčio, bet dar svarbiau apsaugoti nuo kenksmingo šalčio veikimo savo ginklas.

Nuo šalčio užšąla kulkosvaidžio aušintuve vanduo, užšąla tepalas automatiškuose ginkluose, o šautuvo dužiklis prišąla prie spyruoklės. Prieš kautynes reikia sausai išvalyti sunkiojo kulkosvaidžio vamzdį; į aušintuvo vandenį įpilti spirito arba glicerino; pridėti skysto tepalo su terpentinu ar žibalu ant šių vietų: ant priešakinio vamzdžio galo per tūtytės kiaurymę, ant užpakalinio vamzdžio galo, atitraukiant jį atgal, spynos vidų, atidengiant dangtelį, ant išorinių spynos dalių, ant rėmų ir kt.; judinant rankeną išskirstyti lygiai tepalą po visą kulkosvaidį. Aušintuvą reikia pridengti kokiu šiltu, vilnoniu dangčiu. Lengvuosius kulkosvaidžius ir šautuvus taip pat reikia sausai ištrinti ir iš jų pašalinti ne-

Reikia atminti, kad po šaudymo negalima ginklų tuoj įnešti į šiltą patalpą, bei leisti jiems palengva ataušti vėsioj vietoj ir tik po to valyti.

Žiemą dažnai į šautuvų ir kulkosvaidžių vamzdžius patenka sniegas, dėl to įvyksta vamzdžių išsipūtimai ir sprogoimai. Reikia ir į tai kreipti dėmesio ir ne „arti“ ginklu sniegą.

Tvarka, kurios laikomasi puolamose kautynėse žiemą, ta pati, kaip ir vasaros sąlygose, tik toks skirtumas, kad, veikiant pašliūžomis, intervalai (tarpai) ir distancijos turi būti didesnės.

Sužeistas, jeigu jis pats negali judėti ir paliks sniege, greit gali sušalti. Jam reikia suteikti skubiai pagalbą. Jeigu kautynių aplinkybės neleidžia jo pristatyti į artimiausią sanitarinį punktą, tai jį reikia gerai apkloti ir ką nors pakloti po juo, ir stengtis kuo greičiau nusiųsti į sanitarinį punktą. Vieni sanitarai žiemos sąlygose nepajėgia apsidirbti, reikia, kad kovotojai patys viens kitam teiktų pagalbą.

Kautynės žiemos sąlygose reikalauja ypatingai drąsios iniciatyvos ir sprendimų veiksmuose iš kovotojo pusės. Išvermė, drąsa, pastovumas, susivokimas turi pasireikšti kiekviename kary. Žiemą ginantis kartais tenka ant sniego pagulėti valandomis, būnā, kad ir pasikelti negalima, kad sušiltų kojos: atsikelsi — atidengsi savo iš-

dėstymą ir pakliūsi po priešą ugnimi. Čia reikalingas ypatingas pastovumas ir sugebėjimas išverti šaltį ir kitus žiemos kautynių sunkumus.

G y n i m a s. Žiemą ginantis reikia atminti, kad kuo ilgiau vyksta kautynės, tuo puolantysis vis labiau ir labiau silpsta ir eikvoja energiją.

Saugoti save ir ginklą — dar neviskas. Reikia mokėti dar daryt apkasus iš sniego ir sušalusioj žemėj tinkamai juos maskuoti.

Apkasai iš sniego daromi įvairiai, atsizvelgiant į sniego sluoksnio storumą ir drėgnumą. Jeigu sniegas drėgnas ir plonas sluoksnis, tai iš jo suraito kamuolius, ir iš jų sudedamas brustveris, kuris vėliau suplukiamas. Brustverio storumas turi būti apie 4 mtr. storumo. Jeigu sniegas purus ir jo sluoksnis plonas, tai jis paprastai grėbstomas. Jeigu jo storas sluoksnis, tai iš jo brustveris daromas nemažiau kaip 4 mtr. storumo. Reikia atminti, kad ant sniego iš tolo matomos visokios žymės, žodžiu, viskas, kas spalva skiriasi nuo sniego. Todėl išmindžioti takeliai ir suterštas brustveris reikia apiberti šviežiu sniegu.

Štai ir visi svarbesnieji žiemos veiksmų ypatumai. Jie visai nebaisūs tam, kurs juos žino, naudoja ir moka prie jų prisitaikyti.

J u o z a s J.

Literatūra: Ciffer, P. Zimnija bojevyje dejstvija i podgotovka k nim. Moskva, 1927. Pavlov, A. Dejstvija vojsk zimoju. Moskva, 1929. Gurov, S. Osobennosti bojevych dejstvij zimoju. Moskva, 1931.

Geriausią stengiasi.

Susitikę du pažįstami grandiniai kalbasi:

— Na, kaip, ar tavo skyriaus visi naujokai gerai viską stengiasi?

— Ne, ne visi, — sako antras grandinis: — tik vienas geriausiai stengiasi: vakar net visą litrą „užfundijo“.

Karys pašliūžininkas sportiškai sveikina draugus. Kušnerio foto

Civilinė aviacija svetur ir pas mus.

Didesnė dalis žmonių atmena tuos laikus, kai skraidyti dar nebuvo galima ir su didžiausiu susidomėjimu visas kultūringasis pasaulis sekė, kai pirmieji drąsuoliai stengėsi pakilti nuo žemės ir užkariauti dangaus erdves. Ir pakilo. Ne tik kad pakilo, bet dar ir daugiau pasiekė, negu kad manė. Žmogus tapo ir erdvės valdovu.

Nepraslinko nė trisdešimt metų nuo pirmojo skridimo, kaip tūkstančiai baltasparnių, geležinių paukščių, dieną ir naktį visuose žemės kraštuose raižo mėlynąją erdvę. Jau nebedaug liko žmonių, kurie nebūtų matę skrendančio padangėmis lėktuvo.

Žmogus, išmokęs skraidyti — nenusivylė. Prieš jį atsidarė nauji plotai, naujos perspektyvos. Lėktuvas tapo naudingas beveik visose gyvenimo šakose. Nėra pasaulyje nė vienos valstybės, kuri šiandieną neturėtų aviacijos. Visose valstybėse aviacija sudaro vieną iš svarbiausių ginklo rūšių ir tam reikalui nesigaili didžiausių lėšų.

Be karo aviacijos, kiekvienoje valstybėje egzistuoja ir civilinė aviacija. Didesnėse valstybėse įsistėgė aviacinės bendrovės, kurios lėktuvais palaiko, kaip viduje, taip ir su užsieniais susisiekimą: veža keleivius, krovinijus, paštą. Gausingi aero kliubai savo piliečių tarpe propaguoja skraidymą, suteikia galimybės didesniam skaičiui norinčių lengvomis sąlygomis paskraidyti.

Kiekviena valstybė, nežiūrint į turimą karo aviaciją, visomis išgalėmis remia civilinę aviaciją. Kol kas, dėl brangios lėktuvų gamybos, beveik visos esamos pasaulyje oro linijos, išskiriant J. A. Valstybių liniją, tarp New-Yorko ir Filadelfijos, duoda nuostolių. O vis tik, nežiūrint į tai, susisiekimas ne tik nenutraukiamas, bet dar steigama naujos linijos. Kodėl taip? O gi todėl, kad visas susisiekimą linijas subsidijuoja tų valstybių vyriausybės. Pav., Prancūzijoje kai kurioms linijoms vyriausybė duoda net 75%, nes tiek tos linijos duoda firmoms nuostolių. Be to, kiekvienoje valstybėje už paruoštus civilinėse lakūnų mokyklose tinkamus karo tarnybai lakūnus, vyriausybė, minimoms mokykloms, sumoka tam tikrą subsidiją. Todėl, kas metai, visose valstybėse civilių lakūnų kadras gana smarkiai auga. Pavyzdžiui galime paimti ir Lenkiją. Tenai, porą metų atgal, civilių lakūnų skaičius siekė vos 30, o pastaruoju laiku jau apie 300. Tas parodo, kiek kiekviena valstybė tuo susirūpinusi.

O susirūpinimas nebe pagrindo. Didysis karas parodė visoms valstybėms kokią reikšmę turi aviacija karo veiksmuose ir kokią reikšmę turės dar. Tad štai kodėl visur taip stengiamasi turėti didelę atsargą lakūnų, kurie, ištikus karui, bus galimā panaudoti.

Pas mus irgi prieš penketą metų tuo reikalu susirūpinta. Įsikūręs L. Aero Kliubas, žingsnis po žingsnio, sistemingai plečia savo veikimą ir vis didesnes mases įtraukia į tą darbą. Pradėjęs gyvuoti nieko neturėjo, tik keletą pasiryžėlių „neatsilikti nuo kitų valstybių“. Per tą laiką jau išigijo lėktuvų, angarus, sudarė galimybes didesnėms masėms žmonių ne tik Kaune, bet ir provincijoje pamatyti iš arti lėktuvą ir keliems šimtams paskraidyti, ir išleido dvi laidas lakūnų. O 1931 metais, be to, turėjo arti 400 tikrųjų narių ir prijaučiančių suverbavo apie 20.000. Tai gana džiuginantis ir malonus žingsnis. Visuomenė susidomėjo civilinė mūsų aviacija ir gausiai parėmė.

Reikia manyti, kad šiais metais civilinė aviacija pas mus dar didesnius šuolius padarys, negu kad per praėjusius penkerius metus padarė. Galima tikėtis, kad šiais metais bus ne 20.000 prijaučiančių narių, o dvigubai tiek. Be to, jau rimtai svarstomas klausimas apie įgyvendinimą ir pas mus oro susisiekimą linijų — pirmoje eilėje Kaunas — Klaipėda.

O kas iš mūs šiandieną nesidomi aviacija? Visi, ypatingai jaunuoliai. Ne vienas iš jų svajoja ir ieško progų, žūt būt, pakilti į erdvę, kaip nors tapti lakūnu. Iš visų Lietuvos kampų, pradedant ūkininkais ir einančiais aukštuosius moksius, šimtai kreipiasi Aero Kliuban su prašymais išmokyti juos lakūnais. Žinoma, tokio skaičiaus norinčių išmokyti skraidyti dabartinėse sąlygose neįmanoma, bet netolimoje ateityje, reikia tikėtis, didesnė dauguma norinčių taps lakūnais.

Sistemiškai dirbant, Lietuvos civilinė aviacija, turėdama gabių toj srityj žmonių, netolimoje ateityje, jei ir neužims pirmos vietos, bet nebus ir paskutinėje vietoje ir krašto reikalams, kultūrai daug kuo galės padėti. Žinoma, mūsų civilinė aviacija negalės susilyginti nei lėktuvų, nei lakūnų skaičiumi su kitomis valstybėmis, bet sulyg mūsų valstybės dydžiu ji pakankamai bus didelė. Tokiam kilniam darbui netrūksta nė pasišventimo, netrūksta energijos, netruks ir lėšų. Visuomenė, kaip praeitais metais parėmė, taip pat rems ir šiais ir ateityje.

Mūsų vyriausybė, davusi pirmą paramą, visuomet parems ir ateity, o civilinė aviacija tam reikalui duos ne vieną, ne dešimtį, bet šimtus lakūnų, kurie, atėjus Vilniaus vadavimo valandai, bus drauge su karo lakūnais ir pirmieji pamatys didingus sostinės mūrus.

N r t.

Žiemos naktį sargyboj.

Žiemos naktis, šalta naktis,
Aplinkui žvaigždės mirga.
Baltuos laukuos gaminiojas vėjai,
Užsėdę audrų žirgą.
Aš viens tylus, ramus, budrus
Nemiegu šaltą naktį.
Nors užaus vėjai, baugios audros
Pradės pasaulį plakti —
Kieta širdis audros nebos,
O ginklą spausis rankos;
Nors priešas — lapė čia artėtu,
Ar griaustų jo patrankos!
Didžius turtus, brangius turtus
Čia saugot man sudėjo.
Kad nieks nelies — Tėvynė vaikui
Savajam patikėjo.
Kada mažutis aš verkiau,
O vėjas lange kaukė, —
Močiutė per naktis kalbėjo,
Kad jau Tėvynė laukia.
Užtat sulaukęs valandos —
Aš milžinu stoju:
Nebėra priešų, nėra skausmo,
Nebėra jau pavojų. —
Graži šalta žiemos naktis,
Mėnulio šypsos veidas.
Šviesių žvaigždžių milijonai
Ant žemės nusileido.

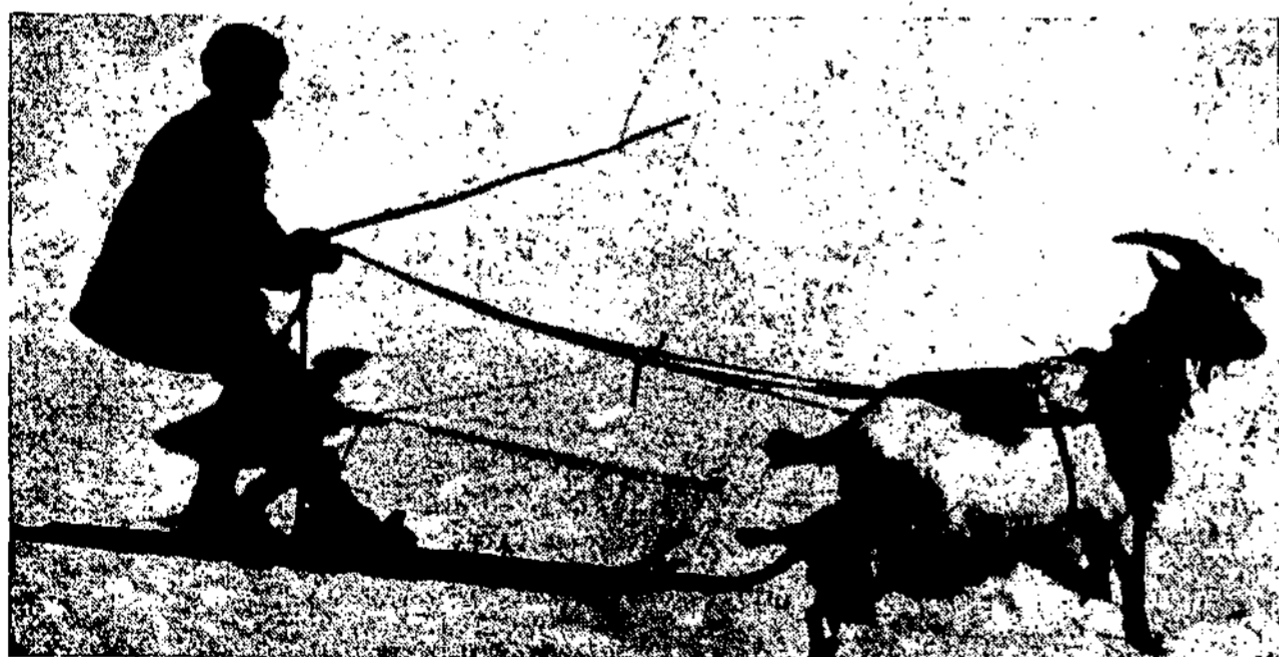
A n t. B e r n o t a s.

Moksleiviai, daugiau sportuokime!

Kiekvienas gerai žino, kad sveikata yra didžiausias žmogaus turtas. Sportu kaip tik galima sustiprinti sveikatą ir žmogaus kūną. Tad jaunimas, mūsų moksleiviai ir moksleivės, norėdami būti sveiki ir stiprūs, turi užsiimti sportu.

Sportas buvo aukštai vertinamas senovės romėnų. Jie gerai suprato sporto svarbą ir jį labai mėgo. Todėl, kaip žinome iš istorijos, jie buvo labai tvirti, narsūs, energingi ir beveik visą tų laikų pasaulį laikė savo rankose. Sportas padaro žmogaus kūną gražų, sveiką, stiprų ir užgrūdina jį. Jis tampa atsparesnis. Kad sportas visą tą teikia, galima įsitikinti iš šio pavyzdžio. Jeigu mes nuo pat mažens visus darbus dirbume tik su viena ranka, antros visai nejudindami, tai pamatytume, kad ranka, kuri dirbo, augo ir tvirtė, o bedarbė — silpnė. Kodėl? Todėl, kad dirbančios rankos tampo raumenis ir veikdamos eikvoja tam tikras medžiagas, o organizmas, pajutęs, kur daugiau medžiagų trūksta, daugiau ten to maisto pristato ir tuo būdu ranka nesilpnėja, bet tik dar labiau stiprėja. Antroji ranka, nieko neveikdama, pasidarė organizmui, kaip visiškai nereikalingas padaras, todėl ir kūnas nustoja ja rūpintis. Sportuodamas žmogus atlieka įvairius judesius ir veiksmus: Tiems judesiams atlikti reikalingi visi raumenys. Kadangi veikiantiems orga-

Žiemos pramogos.

nams teikia reikalingų medžiagų, todėl juos gerai sutvirtina ir išlavina. Tuo būdu sportas išlavina, išmiklina visą kūną. Kaip medis, netekęs lapų, džiūsta, taip pat ir žmogus nyksta, džiūsta nesveikais plaučiais. Šie pavyzdžiai mums sako, kad moksleiviams ir šiaip jaunimui reikia sportuoti. Neuztenka sportuoti tiek, kiek mus verčia kūno kultūros arba kariško parengimo mokytojai, bet visą atliekamą laiką reikia skirti sportui. Nors sportas užima ir labai svarbią vietą jaunuolio gyvenime, tačiau šiandien maža jų dalelė tėra šiuo atžvilgiu susipratus. Nors skaudu pasakyti, kad daugelis moksleivių atliekamą laiką praleidžia prie kortų, rūkydami (nors puikiausiai žino, kad

rūkymas labai kenkia žmogaus sveikatai), tačiau yra akis badanti tiesa. Jeigu jie tą atliekamą laiką praleistų sportuodami gryname ore, tai ir jų būdas ir kūno jėgos būtų daug stipresnės. Moksleiviams, sėdintiems mokyklose, dažnai tvankiu oru perpildytame kambaryje, sportas turi daug didesnės reikšmės. Sportuodamas išugdysi gražų, sveiką, tvirtą kūną, kuriame, kaip romėnai sakydavo, bus ir sveika siela. Tvirti ir sveiki būdami, pajėgsime daug ir gerai dirbti ir tuo pačiu būsimė naudingi tėvams, mokyklų vadovybei, tautai ir vyriausybei, o sau sukursime laimingą gyvenimą. Be to, sportas lavina ir žmogaus dvasią, nes kiekvienas sportas reikalauja tam tikro dėmesio, pasiryžimo. Tik sporto pagalba mes galime įsigyti gerą būdą ir griežtų, tvirtų nusistatymų. Turėti gerai išlavintą būdą yra labai reikšmingas dalykas, ir mes tuo reikalu turime susirūpinti. Neuztenka mums sportuoti mokyklos salėje, aikštėje arba ant įrankių, bet reikia sportu užsiimti ir namuose. Gera yra savo kieme įsitaisyti keletą įrankių, kurie lengva padirbti ir pigiai kaštuoja, pav., turnikas, kartės su virvėmis ir kit. Be to, gera turėti diską ir ietį. Taip pat kūną lavina ir sakalų gimnastika. Žodžiu, kiekvienas gali sportuoti, kaip patinka, tik, žinoma, su saiku, nes „kas per daug, tas nesveika“ — sako patarlė. Visi moksleiviai rytais ir vakarais turėtų plauti savo kūną šaltu vandeniu ir atlikti pagrindinę kūno mankštą. Žiemos metu geriausia čiuzinėti čiuožkykloje ir važinėti po kalnus su pašliūžomis. Galima ant ledo žaisti hockey. Vasaros metu reikalinga žaisti ripką, važinėti dviračiu ir laiveliu. Baigdamas kviečiu visus moksleivius-ves atliekamam laikui sportuoti. **Aaaa!**

Kaip žemaičiai ruošdavo kliūtis kalavininkams.

1253 m. kalavininkai įvairiais būdais stengėsi nukariauti Mindaugo užrašytus Žemaičius, kad per jų žemę susijungtų su kryžievių ordinu. Kryžieviai tuo metu kariavo su stipriausia prūsų provincija Sambija ir labai buvo reikalingi pagalbos.

Žemaičiai, neseniai pralaimėję didelį mūšį ties Greižės pilimi, dar nustojus Mindaugui remti, nesitikėjo kovos lauke sulaikysią dideles kalavininkų jėgas. Todėl jų vadai svarbesnėse vietose organizuoja originališką kliūtis. Žemaičiai su šeimomis ir turtu, visa kita sudeginę (pav., namus, pašarą ir t. t.), traukiasi į miškus ir raistus. Kad apsunkintų priešų kariuomenės žygį, kur tik gali užtvėnkia upes ir upelius, sudarydami tuo būdu ištisus didelius ežerus. Plačiai išsiliejęs vanduo Žemaičių žemę, be to sunkiai perėinama, padarė visai neižengiama. Jeigu kur buvo koks kelias, tai užvertė jį medžiais, perkasė grioviais.

Visos tos kliūtys daug padėjo žemaičiams ginti savo tėvynę. **K. S i d e r a .**

MOKSLEIVI! Pats kariškai ruošdamasis Vilniaus vadavimo žygiui, neuzmiršk ir savo artimųjų. Tegū ir jie gyvena Jūsų mintimis ir idėjomis. Tai pasieksi platindamas jų tarpe „Kari“.

Kėdainiai.

Sausio 12 d. Kėdainių tuntą aplankė aukšti svečiai: vyr. sktn. pulk. J. Šarauskas, mok. sktn. Palčiauskas ir P. Babickas. Svečiai savo kalbose apibūdino skautų gyvenimą svetur ir pas mus, skauto tipą ir ekskursijų reikšmę. Visuomenė, kuri buvo atsilankiusi į sueigą, suprasdama kilnius skautų tikslus, sudarė nemažą skautų rėmėjų būrelį. T.

Marijampolė.

Vilkiukų — paukštyčių pirmasis reikšmingas įžodis buvo sausio 9 d. 17 val. Tą dieną mok. semin. salė buvo pilna tėvų ir vaikučių. Čia matome seminarijos direktorių p. Treigį, paruoštą vaidinimui sceną, džiaugsmui eglutę, Komanda, tyla ir vėliavai didysis salutas visus sudomina. Sako sveikinamą kalbą šių vaikučių vedėja mokyt. M. Pempaitė ir prasideda įžodžio apeiga, kuri duoda 47 vilkiukai — paukštytės.

Sveikinimu ir kalba į visus kreipias šaulių rinktinės vadas. Svečių tarpe matyt skautų skyriaus vedėjas j. leit. Akelis ir nemaža vyresniųjų skautų. Toliau giedamos Kalėdų giesmės, vykdomi scenos skautiški vaizdėliai, baletas, dainos, smuiko muzika, šokiai, žaidimai ir pagaliau išdalinamos visiems vaikučiams dovanos. Visa paruošti ir vykdomi padėjo mokyt. M. Sirutyte. Daugiau pradž. mokyt. čia nebuvo matyti.

Humus.

Telšiai.

Mūsų gimnazijoje kariško parengimo pamokos po Kalėdų švenčių varomos pirmyn. Dabar žiema, ir mes kariškų mokslų mokomės klasėj. „Kalame“ įvairius daugiau teoretiskus dalykus. Bet dažnai kariškas pamokas atliekame ir lauke. Nesvarbu mums, jei kartais šiaurys vėjas „pačiupinėja“ veidą ar sniegas drimba į akis. Mes nepabūgę tvirtai žengiamo balta gatve ir traukiame dainušką... Mes, telšiškiai, žinome, kad tik užgrūdintas jaunuolis gali laimėti ir išlaikyti sunkius žygius. Vidutis.

Zarasų skautai — sanitarai.

Zarasų skautų-čių taryba paskutiniame savo posėdyje nutarė įsteigti sanitarinius — greitosios pagalbos — kursus. Paskaitas laikys felč. Maculevičius du kartu per savaitę. Į kursus užsirašė 30 — 40 skautų. Kursams pasibaigus, bus egzaminai, ir juos išlaikiusiems bus išduoti tam tikri pažymėjimai ir suteikta „sanitaro“ laipsnis.

Antanas.

Šiomet ir jurbarkiečiai atgijom.

Jurbarko valdžios gimnazijoje kariškas parengimas įvestas prieš dvejus metus. Tačiau per pirmuosius metus šioje srityje nedaug ką tenužengėm: vis trūko tikrai atsidėjusių šiam darbui vadovų ir šiaip jau buvo nepalankios sąlygos. Tik šiomet, pradėjus kariško parengimo pamokas ats. leit. Stalaukui, žymiai mes pažengėm pirmyn. Jis išsirūpino iš šaulių 8 šautuvus, su kuriais mus jau gerai supažindino. Dabar mes jau gerai atliekam šautuvų veiksmus, lengvai sudedam bei išardom patį šautuvą ir žinome visas jo dalis. Be to, praeiname dar gana daug teoriškų dalykų, pav., topografiją ir kt.

Lauko pratimams atlikti mes turime puikų parką. Tenai mes atliekame įvairias žygiuotes, perbėgimus ir atskirų vietų užėmimus. Po pratimų grįžtame į klases lygiomis gretomis, o aplinkiniams gyventojams dažnai tenka išgirsti mūsų „Oi broli, broli“, „Ant Nemuno kranto“ ir kitas daineles.

Šrapnelės skeveldra.**Kultūrtechnikų moksleivių šaulių būrys.**

Aukšt. kultūrtechnikų mok. Kėdainiuose moksleivių šaulių būrys sausio 16 d. minėjo Klaipėdos krašto atvadavimo 9 metų sukaktuves.

Paminėjime dalyvavo Kėdainių naujo miesto šaulių būrys ir šios mokyklos mokiniai ne šauliai. Atsistojimu buvo pagerbti žuvusieji Klaipėdos vaduotojai.

Paskaitą laikė kultūrtechnikų mokyklos mok. šaulys p. Sadūnas. Paskaitoj labai aiškiai ir gražiai buvo atvaizduota Klaipėdos krašto praeitis, kovos dėl jo ir dabartinė krašto padėtis.

Kult. mok. J. V-lis.

Kariško paruošimo rašto darbas.

Alytus. Pereitais metais dar tik kaldavome statutus ir atsakinėdavome žodžiu. Šiais metais jau ir rašto darbus rašyti pradėjome. Sausio m. 13 d. 8 klasė rašė: „Kario pareigos kautynėse“. Tema, rodos, nesunki ir įdomi, bet kiek baimės, kiek ruošimosi...

Kitos klasės taip pat laukia savo eilės, kada ir joms teks savo darbus instruktoriui parodyti. Ant. N.

Tarnavimas artimui.

Skautai, jūs stengiatės kiekviename žingsnyje padėti artimui. Puikiai žinote, kad skautas padeda kiekvienam tik iš pasiaukojimo, o ne kitais sumetimais. Kiekvienas padarytas geras darbas sukelia skautui džiaugsmo — pasitenkinimo. Tas malonus jausmas yra atlyginimas jums už jūsų darbą. Kiekvie-

nas stengiasi rasti malonumų. Skautai, dirbdami ir tarnaudami artimui, randa sau malonumo. Aš noriu parodyti darbą, kurį jūs turite atlikti didžiausiu malonumu.

Jau daugiau, kai metai, kada jums, skautai, „Karys“ paskyrė savo puslapiuose vietas jūsų mintims, bet nė vienas nesisstengiat jam atsilyginti. Jau daug laiko praėjo, kai gaudot „Kario“ numerius, bet ar stengiatės kitiems duoti jį paskaityti.

Atėjo laikas jums atsidėkoti. Jūs turite pasistengti, kad ne tik jūs ir kariai galėtum naudotis „Kario“ gražiomis mintimis, bet kad ir visa Lietuva ir užsienio skautai jį gerai pažintų. Tuo būdu „Karys“ dedamos jūsų gyvenimo žinios bus skaitomos ne tik jūsų, bet ir visų lietuvių.

Dabar pas jus po Kalėdų atostogų eina uolus spaudos platinimo darbas. Jūs stengiatės kuo daugiausia išplatinti „Skautų Aido“, bet visiškai užmirštate savo antrą draugą, kuris jus vis dažniau ir dažniau atsimena — „Kari“. Jūs pasirinkite sau pareigą: kuo uoliausiai platinti „Kario“ prenumeratą kartu su „Skautų Aidu“. Kiekvieną progą išnaudokite. Tų progų rasit daug. Kiekvienas jūsų pasirodymas kaime tegul padidina „Kario“ skaitytojų šeimą. Tuo jūs patarnausite sau ir visai Lietuvai. Jūsų šis darbas suteiks jums malonumo ir nebus užmirštas. Greičiau į garbingą darbą, kad jūsų triūsų „Kario“ skaitytojų skaičius keleriopai padidėtų.

Ant. Sušinskas.

Karo naujienos.

Išrastos naujos kliūtys prieš tankus ir šarvuotus automobilius.

Spaudos žiniomis, anglai esą išdirbę dirbtinių kliūčių naują tipą, kuris per pereitų metų manevrus buvo sėkmingai naudojamas prieš šarvuotus automobilius, tankus ir sunkvežimius. Naujo tipo kliūtys per palyginamai trumpą laiką sustabdo visokios rūšies motorizuotų dalių judesį (žygi). Tos naujoviškos kliūtys sudarytos iš 1,3 mtr. diametro spyralėmis suvynioto stipraus elektros laido, kuris padedamas ant kelių ir kitų patogių automašinoms pravažiuoti vietų. Inžinerijos kariuomenės komandos šias kliūtis išstato labai greit. Kai auto mašina užvažiuoja ant tokių kliūčių, tai laidas apsisuka apie ratus bei vikšrus ir patekęs į tormozo įtaisymus ir valdymo mechanizmus, iššaukia juose sugedimus. Tokio laido veikimo paslaptis glūdi tame, kad jis labai elastiškas ir gali apsisivynioti bei užsinarpljoti.

Tokiu būdu ateityje apsigynimui nuo šarvuotų tarnaus dar viena stipri priemonė.

Naujas kariškojo šautuvo tipas.

Vokiečių inžinerius Gerlach sukonstruavo naują kariškojo šautuvo tipą. Naujasis šautuvas turi dvi labai svarbias ypatybes: žymiai pagreitinamas šaudymas ir padidinta kulkos pramušimo galia. Iš naujai sukonstruoto šautuvo per vienodą laiką galima iššauti trigubai daugiau šovinių, negu iš geriausio dabartinio pėstininkų šautuvo. Kulkos pramušamoji galia dar didesnė, negu triguba. Ypač svarbi paskutinė aplinkybė, kuri, manoma, turės didelės įtakos karo technikai.

Per bandymus, kurie buvo daromi netoli Berlyno, pasiekti tokie kulkos pramušimo galios rezultatai: šovus iš 50 žingsnių atstumo į $\frac{5}{8}$ colio storumo paprastus šarvus, jie buvo kiaurai kulkos pramušti, iš tokio pat atstumo buvo kiaurai kulkos pramušti ir specialūs, labai tvirti, chromo-nikelio $\frac{1}{2}$ colio storumo šarvai.

Tokia didelė kulkos pramušimo galia aiškinama jos greičio padidėjimu, kurį suteikia specialus užtaisas.

Jei šis naujai sukonstruotas šautuvas savo parankumu bus priimtinas kariuomenių ginklavimui, įvairių dabartinių šarvuotų (tankų, šarvuotų automobilių ir kitų) reikšmė sumažės, arba ir visai kris. Toks ginklas ypač brangus mažųjų valstybių kariuomenėms, kurios neišgali turėti nei tankų, nei kitų rūšių šarvuotų savo krašto apsaugai.

Dujokaukė, su kuria galima kalbėti.

Neseniai Amerikoje sukonstruota naujo tipo dujokaukė, kurioje yra įtaisytas specialus prietaisas, kurio pagalba galima iš po užsidėtos dujokaukės kalbėti. Ši dujokaukė kiek didesnė už normalaus dydžio dujokaukę ir, manoma, kad jos paskirtis yra daugiau mokslinio pobūdžio.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

4 artilerijos pulkas.

Kol pulkas neturėjo kino, tol kariams tekdavo miesto kinus lankyti. Norint gauti specialius kareiviams seansus, tekdavę priimti sunkias kino savininkų sąlygas. Jie išnaudodavo visokiomis priemonėmis, o filmas demonstruodavo dažniausiai menko turinio. Kinų savininkai žiūrėdavo vien pelno.

Visa tai verste vertė pulko vadovybę įsteigti savo kiną, kad galėtų išvengti tolimesnio išnaudojimo ir duoti kareiviams ir, bendrai, Vilkaiviškio visuomenei vertingesnių filmų. 1929 m. atremontavus karių klubą, lapkričio m. pradžioje įrengtas kinas. Iš pat pradžių pradėjo demonstruoti geras filmas. Kai kurios jų kareiviams demonstruojamos nemokamai. Į kitas filmas, kurios demonstruojamos civiliams, kareiviai gali pirkti papigintus bilietus. Nežiūrint, kad bilietų kainos žemesnės, negu miesto kinuos, ir atstumas iš miesto centro apie vienas kilometras, kinas veikia gana sėkmingai. Per šį laiką praėjo visos geresnės filmos, demonstruotos Lietuvoje. Pereitų metų pradžioje buvo įrengta adatos garsų ton-filmoms demonstruoti aparatas, o šiemet, sausio mėn. 7 d., jau įrengtas šviesgarsinėms filmoms demonstruoti. Dabar dažniau demonstruos tik šviesgarsines filmas. Numatoma demonstruoti visos žinomos geriausios filmos.

Retkarčiais demonstruojamos ir mokslo filmos kareiviams, mokykloms ir visuomenei.

V. p. B. Jablonskis.

A. a. sanit. viršila Bronius Eigirdas.

Sausio mėn. 14 d. karo ligoninėje plaučių uždegimu mirė karo kalėjimo ir drausmės dalies sanit. viršila Bronius Eigirdas.

A. a. san. virš. Eigirdas gimė 1896 m., Šiaulių apskr., Užventės miestely, neturtingų tėvų šeimoje. Per revoliuciją tarnavo Rusijoje — baltojo rusų armijoje, kaip sanit. felčeri.

Klaipėdos kareivinės po audros. Gruodžio mėn. Klaipėdoj siautė smarki audra, kuri buvo padariusi daug nuostolių.

Kušnerio foto.

MIRĖ.

1. Praėjusių metų gruodžio mėn. 14 d. nusišovė II pėst. divizijos štabo eilinis Juozas Dabašinskas, kilęs iš Šakių apskr., Sintaūtų valsč., Bridžių k. Velionis palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

2. Š. m. sausio mėn. 4 d. nusišovė geležinkelių kuopos jaun. pusk. Juozas Matukas, kilęs iš Šiaulių apskr., Radviliškio valsč., Kutiškių k. Velionis palaidotas Radviliškio parapijos kapinėse.

Lietuvon grįžo 1921 m. pabaigoje ir 1922 sausio mėn. 30 d. įstejo Lietuvos kariuomenėn. Atliekamu nuo tarnybos metu baigė 5 klases gimnazijos ir išlaikė valstyb. felčerių egzaminus.

Velionis gydė kitus ne tik nuo kūno sužalojimų, bet ir ugdydavo kitų tarpe tėvynės meilę, nes jis pats buvo jos kupinas. Jį, kaip seną veteraną, visada draugiškai ir linksmi nusiteikusi kari, daugelis pažino, todėl sausio m. 16 d. 15 val., lydint jį į Kauno kapines, nemaža buvo susirinkusių draugų atiduoti paskutiniąją pagarbą.

Vainikus uždėjo, neskaitant atskirų asmenų, dalies v-kas ir karininkai, dalies puskarininkiai ir civil. tarnautojai, dalies komanda, Kauno igulos sanit. viršilos ir puskar. ir felčerių sąjunga.

Nuleidus karstą į duobę, kunigas pasakė trumpą pamokslą. Vėliau kalbėjo sanit. viršila Margenis trumpai apibūdindamas vėlionies gyvenimą.

B. Rumša.

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Paskaitos. Pulko gydytojas pulk. lt. Puodžiūnas naujokams laikė visą eilę paskaitų iš higienos. Supažindinta su įvairiomis ligomis, įvairūs nelaimingi atsitikimai, žaizdų tvarymas, švara ir t. t.

Pulko čiuožykla. Prie sanitarijos ligoninės įrengta puiki čiuožykla. Nors oras šiltas, bet miške ledas laikosi gerai. Atliekamu laiku renkasi ulonai pasimankštinti ir šioj sporto šakoj pasipraktikuoti. Kitą čiuožyklą įrengė pati gamta jojimo aikštėj. Į šią čiuožyklą vakarais renkasi gimnazijos čiuožėjai.

T.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Sausio mėn. 11 d. prasidėjo liktinių puskarininkių švietimo kursai. Pamokos yra kiekvieną dieną po 2 val. (be ketvirtadienių ir sekmadienių). Pamokas dėsto savo noru karininkai.

Ketvirtadieniais taip pat po 2 val. prasidėjo visiems pulko rikiuotės puskarininkiams ir viršiloms taktiški (prižiūrint batalionų vadams) užsiėmimai. Tikslas — pakelti puskarininkių praktiką karo dalykuose. Vyr. pusk. Grigalavičius.

Vakaras. Sausio mėn. 17 d. pulko salėj kariai vaidino „Širdis ir herbas“, kuris praėjo didžiausiu pasisekimu. Pats vaidinimas atliktas rūpestingai ir gerai pasirošus.

Pilna salė publikos dar kartą parodė, kad ji mielai lanko vakarus su vaidinimais. — Senai teko matyti tokį vakarą — kalbėjo žmonės.

K.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

Pulko liktinių viršilų ir puskarininkių yra baigusių (vakariniuose kursuose prie Marijampolės Rygiškių Jono vald. gimnazijos liaudies universiteto), po 2, 3 ir 4 kl. gimnazijos kursą ir šiuos kursus dar tebelanko aukštesnėse klasėse. Kiti gi mokosi privačiai. Kai kurie griebėsi „Kalbanaeum“, norėdami pagilinti savo mokslą. Pulko vadovybė, norėdama sureguliuoti, kad nė vienas liktinių neatsiliktu moksle, sausio 18 d. įsteigė pulko liktinių viršilų ir puskarininkių bendro lavinimosi kursus, t. y., visiems tiems, kurie dėl tarnybos aplinkybių ar kitų priežasčių nelankė gimnazijos ir neturi atitinkamo mokslo cenzo. Kursų klausytojai suskirstyti į dvi grupes. Pirmą grupę mokslą pradėjo nuo I, o antroji grupė nuo II gimnazijos klasės.

Lektoriauti šiuose kursuose sutiko pulko aukštesniojo mokslo karininkai.

Mokslas visiems liktiniams privalomas.

Vytenietis.

Vakarėliai.

Turint tik vieną salę, ryšių b-no kareivių šokių vakarėliams nėra taip patogų, kaip kitose dalyse. Tačiau geras ryšių b-no karių vardas ir čia nemaža jaunų žmonių iš už kareivinių sienų patraukia. Paprastai dalių karių šokių vakarėliai turi savo publikas. Bet visada būna ir taip, kad tas pačias mergužėles galima rasti čia, aviacijos, gusarų bei kitų dalių karių vakarėliuose.

Ryšių b-no karių šokių vakarėliai, jei jie nėra perdažni, yra labai pageidaujami kaip pačių karių, taip ir civilių atžvilgiu. Nors šių laikų jaunimas atpratęs nuo tautiškų šokių ir žaidimų, bet vis dėlto būtų pravartu bent koki pajvainimai

dialogais, monologais ir t. t. Jėgų būtų galima rasti pačių karių tarpe, nes tarnauja daug gana įvairiai išsilavinusių žmonių.

Vakarėliai praeina be pageidaujamo triukšmo ir be peštynių. Juos rengia protarpiais ugniagesių komanda ir mokomoji kuopa. Vakarėlių pelnas skiriamas geriems b-no tikslams.

Vakarėlius griežia pačių b-no karių sudarytas simfoninis orkestras — pora smuikų, basas, keleta gitarų ir mandolinų. Tokio orkestro reiktų paieškoti.

J-tis.

Ugniagesių pratimai.

Ryšių b-no ugniagesių komanda turi per savaitę po dvi valandas, kuriomis ji klauso paskaitų ir atlieka praktiškus užsiėmimus. Lig šiol tokiems užsiėmimams kliudė motorinio siurblio trūkumas.

Sausio 15 d. komandos viršininkas davė signalą į gaisrą išvykti. „Degė“ kareivinių trečias aukštas. Komanda tuoj puolė prie savo įrankių ir per 1 min. buvo jau kely. Už 2 min. pradėjo motoras papsėti ir, ištiestomis žarnomis, išlietas vanduo nespėjo nuo stogo tekėti. Vanduo buvo imtas iš kieme esančio rezervuaro — cisternos; motoras siurblys per minutę išmeta 800 litrų vandens.

Panašūs užsiėmimai bus dažnai atliekami, kad ugniagesiai praktiškai būtų gerai įgudę savo darbe.

Kariai į ugniagesių komandą su noru stoja.

J-tis.

7 pėst. Ž. K. Butegėdžio pulkas.

Klaipėdos atvadavimo sukaktuvės. Sausio mėn. 15 d. buvo minimos Klaipėdos krašto atvadavimo 9-rių metų sukaktuvės. Tą dieną miestas buvo pasipuošęs vėliavomis. Aukštai bokšte plėvėsavo ir mūsų pulko iškelta vėliava. Įstaigos nedirbo, visų nuotaika buvo pakilusi.

12 val. kapinėse buvo pamaldos. Prie paminklo žuvusiems Klaipėdos krašto vaduotojams atvyko gubernatorius pulk. Merkys, miesto igula, igulos viršininkas pulk. Genys, šauliai ir gausinga žmonių minia. Garbės sargyboj buvo mūsų pulko mokoma kuopa ir šaulių būrys. Prie pat paminklo, gražiai gėlėm bei vainikais papuošto, stovėjo sargyboj trys šauliai su savo būrio vėliava.

Pamaldas laikė kunigas Gaigalas, žymus vietos lietuvių veikėjas, buvęs Vilniaus Tarybos narys ir pulko kapelionas. Pamaldos pasibaigė pulko orkestrui sugrojus gedulo maršą.

Krašto gubernatorius pasakė kelis žodžius. Jo žodis palydėtas Tautos himnu. Po jo kalbėjo Klaipėdos šaulių viršininkas.

Po pietų kareivinėse buvo laikomos paskaitos. Kareiviai buvo supažindinti su trumpa, bet herojiška krašto vadavimo istorija. Vakare šaulių namuose buvo koncertas, Valstybės operos dainininkams: Lipčienei ir Babravičiui dalyvaujant. Buvo susirinkusi miesto lietuvių visuomenė.

Iš „KSS“ gyvenimo. Sausio mėn. 10 d. buvo Klaipėdos igulos ir krašto lietuvių sporto sąjungos „KSS“ metinis susirinkimas. Susirinkimas sušauktas „Viktorijos“ viešbučio salėse. Buvo atsilankę skyrių atstovai ir dauguma narių. Tenka pabrėžti, kad daugumą šios sąjungos narių sudaro kariai, kurie sporto srityje užima ne paskutinę vietą.

Susirinkimas išklauė valdybos ir revizijos komisijos pranešimus. Išrinkta nauja valdyba, į kurią įėjo trys kariškiai. Pirmininkas — kpt. Baltrūnas. Garbės teismo pirmininku išrinktas pulk. leit. Šileika. Nusiųstos sveikinimo telegramos Respublikos Prezidentui ir švietimo ministeriui.

Pulko gyvenimas. Jau trečias mėnuo kai gyvena pulke jauni kareiviai. Naujokai jau apsiprato su šautuvu, vikriai jį valdo ir rikiuotėj eina neblogiau, kaip seni kareiviai. Tenka pabrėžti, kad ir manevravimo rikiuotėj jauni kareiviai rodo pažangą. Atliekamu laiku daugumą skaito laikraščius ar knygas. Laikraščių į mūsų pulką daug pareina. Labiau skaitomi yra šie: „Karys“, „Trimitas“, „Mūsų Rytąs“, „Lietuvos Aidas“, „Ukininkų Patarėjas“, „Skautų Aidas“ ir kiti. Iš vietos laikraščių uoliai skaitomas „Lietuvos Keleivis“ ir „Baltijos Aidas“. Mėgiamiausias laikraštis yra „Karys“.

Šiokią dieną „Karys“ skaitomas kiekvieno kareivio atskirai. Šventadieniais vienas skaito visam būriui. Rimtumo užtenka tik iki „Kuprinės pabirų“. Toliau — nenuilstamas juokas. Ir komentarai. Dažnai tenka pastebėti susikūpinusį karį, su pašėliu rankose rymoiantį ant „Kario“. Tas galvosūkius sprendžia.

Sportininkai atliekamu laiku sportuoja. Priešais mūsų kareivinių yra didelė čiuožykla. Ji gerai įrengta, pastatytas garsiakalbis, kurs kasdien linksmina publiką. Čiuožinėti ten malonu. Tik viena kliūtis, kad tenka kaskart mokėti po 50 centų. Tai kareivių kišenei sunku. Gerai būtų įrengus čiuožyklą pulke. Tikimasi, kad kitais metais ši kliūtis bus pašalinta. Pulke yra ir pašliužininkų. Deja, šiemet yra maža sniego ir jie negali šioj srityj lavintis.

J. K.

Karo policijos mokykla.

Šventadieniais nuo 13 val. 30 min. ligi 14 val. 30 min. mokyklos karininkai laiko kareiviams įvairias paskaitas. Daugiausia apie lietuvių tautą senovėje, spaudos uždraudimą ir atgavimą, nepriklausomybės karus ir kitus dalykus.

Sausio mėn. 12 d. 16 val. mokyklos kareiviai buvo nuvesti į gusarų kiną. Kine nemokamai buvo parodyta filmas „Meilės šešėliai“. Tokių filmų rodymas kariams yra labai naudingas, nes čia atvaizduojama, kaip apsikrečiama venerinėmis ligomis; kaip jos veikia į žmogaus organizmą, jų pasekmės ir kaip nuo tų ligų apsisaugoti. Kur kareiviams buvo sunkiau suprantama, tai gyd. mjr. Ūsas žodžiu paaiškino.

V. P. Gudžiūnas.

1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Tradicijos. Buvo laikai, kada apie tradicijas kalbėjo tik svetimų kultūrų žmonės ir jų nemaža buvo pasiūlyta, bet jos neprigijo — kažin kaip joms buvo nederlinga Lietuvos žemė. Tradicijos pradėjo savaimė susidaryti, pradėjo dygti ir prigyti, ir gražiai pasireikšti. Rodos, pirmą tokį impulsą (pastūmimą) yra davusi I Lietuvos Prezidento karo mokykla. Aš visų karo mokyklos tradicijų nežinau, bet labai malonu skaityti „Kary“ tokių tradicijų pažymėjimus, kaip „pavojus“ spalio 9 d. (naktį). Visą Lietuvos kariuomenę turėtų apimti šita graži tradicija. Taip pat ir gruodžio 17 d. (karo mokykloje) „pavojaus“ tradicija.

Ir kasdieniame dalių gyvenime pastebimas gražių tradicijų pasiilgimas, kurios pareikalautų iš tos dalies karių tam tikrų pažadų ir paliktų tam tikrą pergyvenimų išpūdį. Neperseminai mokomas eskadronas, pradėdamas naują laidą, taip pat pasireiškė savo tradicijomis. Siek tiek čia parašysiu apie minimas tradicijas. Patekti į išrinktųjų skaičių nevisados yra lengva. Baigti mokomąjį eskadroną taip pat išrinktųjų, tikrų vyrų ir būsimųjų viršininkų pirmenybė. Todėl tradicijos šitą aiškiai pabrėžia, kad pro mokomojo eskadrono vartus ne taip lengva įeiti. Yra visokių klausimų, tyrimų ir, rodos, griežtas slenkstininkas budriai saugo patį aukštą slenkstį (aspiracijos į lietuvišką slenkstį), kuris, apskritai, žmogaus gyvenime daug blogo gali padaryti, jei pastarasis nebus vikrus ir visai nusiteikęs slenkščio kliūtis nugalėti. Be to, patį slenkstininką savo pasikalbėjimuose turi įtikinti, kad jam vis dėlto būtų leista įeiti į šitą, daug reikalavimų statančią, pilį. Slenkstininkas, kaip senos pilies vartininkas, klausia, kurios šalies, kurio krašto vyras. Jis nesidrovi tokiam „svetimšaliui“ patiekti tokių klausimų, kurie visiškai taiko į jo sąžinę, pavyzdžiui, ar jis neturi sąžinės „išmetinėjimų“ dėl savo ankstybesnio gyvenimo, atseit elgesio. Taip pat žiūri kaip jis pats atrodo, jo rūbai, batai, švara ir kiti dalykai ir tiesiog sakyte sako, kad visa, kas negera turi būti palikta už durų ir amžinai nebeprikibti. Toliau praleistas eina ilgą kelią, kur jį „palaimina“ netikėta presija pati drausmės, orientacijos, iniciatyvos, mokslo ir kt. pirmenybių alegorija. Ir pagaliau būna iškilminga priesaika mokomojo eskadrono „veteranų“ tarpe, kur iškilmingai būčiuoja savo ginklą (karabiną) ir statutą. Aišku, kad tradicijose yra švelnaus jumoro, todėl tradicijos praėjo gražiai ir paliko malonių atsiminimų.

Juoz. Flesh.

Klaipėdos atvadavimo sukaktuvės Telšiuos.

Sausio 15 d. Telšių visuomenė 18 val. susirinko į visuomenės klubą paminėti Klaipėdos atvadavimo 9 metų sukaktį. Šio paminėjimo šeimininkai buvo vietos šauliai.

Saulys S. Varnelis atidarė posėdį, pakvietęs į prezidiumą Klaipėdos sukilimo dalyvius. Gudzinskas ir Gintalas papasakojo savo atsiminimus iš sukilėlių kovų. Jie pabrėžė, kad tikrai pasiryžimas ir drąsa atvadavo Klaipėdos kraštą. Toliau „Zem. Balso“ redaktorius p. Skripkauskas gražiai apibūdino dabartinę Klaipėdos būklę ir pasmerkė vokiečių nekorektinius išsišokimus.

Paminėjimas baigtas šaulių ir gimnazijos jungtinio choro patriotiškais dainomis.

Vidutis.

Šančių šaulių choro 5 metų jubiliejus.

Sausio 9 d. Kauno geležinkelinių salėj buvo kuklus, bet reikšmingas sukaktuvių minėjimas.

Pirmučiausia 22-ro Šančių š. b. v-bos pirmininkas kalbėdamas apibūdino choro darbuotę ir jo istoriją. Jau dveji metai,

kai šį chorą veda prityręs ir visiškai jam atsidavęs dirig. šaulys M. Liuberskis. Per trumpą laiką spėjo įsteigti net tris choras: vyrų, moterų ir mišrų. Juos visus pats vienas moko ir diriguoja koncertuose. Labiausiai šį chorą sustiprino ir pastatė ant kojų paskutinysis dirigentas.

Choras dainuodavo ne tik Kaune, bet dažnai lankėsi ir provincijoj. Šis choras jau treji metai, kaip be pertraukos gieda Šančių karių igulos bažnyčioj per pamaldas.

Pradžioje visų kalbų sušuktas valio mūsų vyriausybei ir visas choras gražiai padainavo Resp. Prezidentui skirtą dainą: „Garbingas Vade Lietuvos, ilgai ilgai gyvuoki“...

Šaulių s. vardu pasakė sveikinamąją kalbą Daudzvardas, primindamas, kad mūsų šalies atgijimo istorijoj daina atliko didelį darbą.

Dar pasakė sveikinimo kalbą kpt. Goncerauskas — XVII (Kauno) rinktinės vadas, Šaulių sąjungos choro dirigentas p. Martinonis, muzikas — dirigentas p. Vaičiūnas ir kiti svečiai, atsilankę į šį 5 metų Šančių šaulių choro darbo sukaktuvių minėjimą.

V. M-čius.)

Šeštakai, Marijampolės apskr.

Sausio 10 d. buvo vietos šaulių būrio visuotinis narių susirinkimas, į kurį atvyko rinktinės vadas, nariams ir valdybai apie tai iš anksto nežinant.

Pasigirdo trimitas (čia trimitus turi beveik visi šaulių būriai) susirinkti šauliams. Su šauliais atvyko susirinkiman ir 34 piliečiai. Rinktinės vadas laikė paskaitą „Cheminiškas karas“. Be to, buvo atlikti uždėjimo ir kostuvų pakeitimo bandymai su čekų ir vokiečių dujokaukėmis.

Šeštokietis.

Saločių šaulių būrys.

Šis šaulių būrys, kaip ir kiti, praėjusiais metais įsteigė ugniagesių komandą.

Nors komandos sudarymas nesudarė sunkumų, nes daug atsirado norinčių įsirašyti į šią komandą, kurių tarpe yra keltas ir atsarginių, buvusių kariuomenės dalių ugniagesių komandose, tačiau nebuvo lėšų įsigyti siurblių ir kitus įrankius. Bet būrys, vietos gyventojų palankumo skatinamas, nutarė tam tikslui aukų surinkti.

Kadangi būrys iš surinktų aukų galėjo nupirkti tik vieną vartotą rankinį siurblių, todėl š. m. sausio mėn. 3 d. buvo suruošta dar ir loterija, iš kurios gauta apie 1000 litų gryno pelno. Tuo būdu galės įsigyti ir kitų reikalingiausių ugniagesiams įrankių.

Nors dar ir neturėdama visų reikalingiausių įrankių, komanda jau dalyvavo keliuose gaisruose, net ir už kelių kilometrų.

V. p. V-kās.

Slavikų būrys (Šakių aps.).

Slavikų bažnytkaimis stovi ant Šešupės kranto, prie pat Vokietijos sienos.

Šiame miestelyje nuo 1920 m. pradžios gyvuoja šaulių būrys. Per pereitus metus buvo 12 valdybos posėdžių, 6 visuotini susirinkimai, laikytos 3 paskaitos, surengtas iškilmingas 11 metų sukaktuvių minėjimas, surengtas vakaras su vaidinimu „Ugninis ratas“ ir 4 gegužinės.

Pradžioje metų buvo įsteigta šaulių ugniagesių komanda, bet kol kas dar nieko nenuveikė.

Šiaip būrys karišku pasirėngimu stovi vidutinėje vietoje. Visi šauliai yra susipažinę su karų šautuvais ir visi jaunesni šauliai moka sakalų gimnastiką. Didelę būriui paspirtį sudaro Sudargo miškų urėdijos tarnautojai, kurie daug padeda būriui dirbti.

Jon. Ramonas.

Veliuona.

Sausio mėn. 14 d. buvo visuotinis Veliuonos šaulių būrio narių susirinkimas. Būrio vadas Kriauza pranešė apie numatomos pavasarį statybos ant Pilies (Čerkakalnio) kalno darbus. Raseinių miškų urėdijoj iš varžytynių nupirktą apie 30 kietmeterių stačios miško medžiagos — eglų. Parvežti iš lentpiuvės apdirbtąją miško medžiagą, numatyta sušaukti didelę šaulių talką.

Nutarta įsteigti būrio šaulių muziejėli, kuriame būtų galima sudėti visas šaulių surenkamas ir jau surinktas senovės liekanas. Be grynai senovės liekanų, į šį muziejėli bus renkama ir mūsų tautodailės dirbiniai. Patalpą muziejėliui pasižadėjo duoti šio sumanymo iniciatorė šaulė p-lė Ona Zindziutė.

Apie 22 val. dalyvavome nakties manevruose. Mokytojas ats. jaun. leit. Staniškis trumpai paaikšino šių naktinių manevrų tikslą ir nurodė uždavinį.

Be vyrų šaulių, gausingai dalyvavo ir moterys šaulės.

Korespondentas.

Marijampolė.

Sausio mėn. 15 d. šaulių klišbo salėj buvo 9 metų sukakties minėjimas, kai Klaipėdos kraštas prisijungė prie Didžiosios Lietuvos. Minėjimo iškilmės atidarė rinktinės vadas. Pa-

skaitą apie Klaipėdos krašto prisijungimą laikė adv. M. Marma. Minėjimą suorganizavo 9 šaulių būrio valdyba. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Klaipėdos atvadavimo sukaktuvės Kaune.

Sausio 15 d. šaulių sąjungoj buvo minimos Klaipėdos atvadavimo sukaktuvės.

Perskaičius žuvusiųjų Klaipėdą vaduojant pavardes, susirinkusieji juos pagerbė atsistojimu. Toliau deklamuota ir buvo įdomus pasikalbėjimas tarp Mažosios ir Didžiosios Lietuvos lietuvių. Papasakota Klaipėdos krašto istorija, žemaičių ir lietuvių kovos dėl Klaipėdos ir pats Klaipėdos atvadavimas. Be to, šaulių choras padainavo ir buvo pasakyta kalbų apie Klaipėdos krašto ekonominę ir politinę būklę.

Puskarininkių mokymas.

Latvijos kariuomenės štabas neseniai išleido naujas puskarininkių mokymo taisykles. Svarbiausias jų tikslas — suvienodinti mokymo metodą visose kariuomenės dalyse.

Visos mokymo sistemos pagrindas yra teoriškų žinių plėtimas, paremtas praktika. Ypatingo dėmesio kreipiamas į taktikos mokymą — į grupės ir būrio vadovavimą, o paskui — į kitų dalykų mokymo metodiką.

Mokymo reikalu batalionuose sudarytos puskarininkių grupės. Tačiau nuo bendrų ir kareivių mokymo pareigų jie neatleidžiami.

Taktikos mokymas daromas žemėlapiuose ir vietoje. Kiekvieną uždavinį išsprendus teoriškai, puskarininkiai vedami į lauką ir čia su kareiviais bei reikalingomis priemonėmis jis pakartojamas praktiškai. Teorijai labai mažai laiko teskirama. Puskarininkių žinioms patikrinti bus daromi egzaminai.

Karo muziejaus lankytojų skaičius.

Latvijos karo muziejaus lankytojų skaičius kasmet vis auga. Jį aplankė: 1920 m. 481, 1921 m. — 2584, 1922 m. — 7343, 1923 m. — 15.975, 1924 m. — 21.246, 1925 m. — 25.614, 1926 m. — 24.025, 1927 m. — 22.673, 1928 m. — 23.229, 1929 m. — 30.996, 1930 m. — 31.570, 1931 m. — 38.064.

Švietimo kursai karininkams.

1931 metų pabaigoje Lenkijos karo ministerija Lvove organizavo igulų švietimo referentams karininkams dvisavaitinius informacinius švietimo kursus. Į šiuos kursus buvo priimta iš viso 32 karininkai — igulų švietimo referentai.

Mokymas prasidėjo lapkričio 4 d. ir pasibaigė 17 d. Šių kursų tikslas buvo supažindinti karininkus su auklėjimo pastatymu Lenkijoj, uždaviniais, organizacija ir švietimo darbo formomis plačiame pasaulyje ir Lenkijoj; supažindinti su švietimo darbininko, pareigomis ir jo vaidmeniu švietimo srity. Be to, buvo dar supažindinti su bibliografija, kuri padėjo karininkams pagilinti techniškąsias žinias ir davė nemažą specialių kariškų žinių, reikalingų naujose pareigose.

Kursuose mokomieji dalykai buvo dėstomi konferenciniu metodu. Per visą kursą buvo 78 valandų konferencijų ir 22 valandos ekskursijų.

Kursuose sutiko dėstyti žymesnieji švietimo ministerijos darbuotojai. Metodika buvo dėstoma pagal naujausios kultūros ir švietimo kariuomenės instrukcijas ir iliustruojama pavyzdiniais paskaitomis.

Kartu su tais kursais buvo atidaryta ir kariško švietimo paroda, kuri padėjo kursų klausytojams pažinti švietimo darbo 1922 — 1931 metų rezultatus Lvovo iguloje.

Parodoj dalyvavo su savo eksponatais ir Lenkijos Baltasis Kryžius, kuris rūpinasi vien švietimo krašte kėlimu ir pirmoj eilėj kariuomenėje.

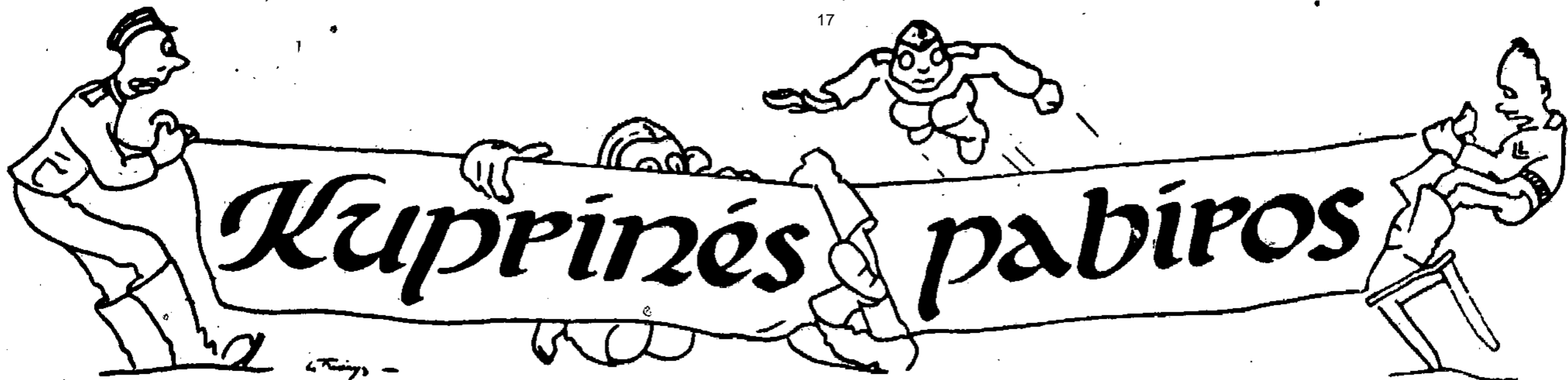
Bombų užšaldymas.

Bombų išradėjams buvo nelengvas uždavinys, kad jos būtų nepavojingos.

Vienas prancūzų chemikas yra nurodęs labai paprastą būdą, kad bomba būtų nepavojinga. Ji ileidžiama į skystos angliarūškies ir etero mišinį. Pastarasis šilimos atžvilgiu yra 85 laipsniai žemiau nulio.

Esant tokiai temperatūrai, sprogdimas įvyksta visiškai nepavojingu būdu.

Trys laišakai į sodžių.

1. Tėvams.

Ukmergė 1-asis pulkas —
rašo jums Motiejus Kulka.
Tėvai brangūs, geradėjai,
brėžiu aš jums atsidedęs —
pirmi mano laiško žodžiai:
kas girdėti mūsų sodžių,
kaip sveikata tėtės, mamos,
kaip jums bėga dienos ramios?

2.

Aš, tėveliai mano mieli,
kol kas — jaunas kareivėlis,
smarkiai jūsų pasiilgęs,
bet man dienos čia neilgos.
Čia jos bėga tartum žaibas —
dienos trumpos, linksmos, raibos!..
Tiesa, kaip teta Darata —
ar suvaldo savo Matą,
ar įsai taip pat vis laka
tą trūčizną šarmalą?
Ar Jonukas ir Marytė
į mokyklą užrašyti?

3.

O kaip kruta dėdė Simas
tarp žaliuojančio jaunimo —
kaip jam sekas pasakoti
apie pekliškas armotas,
kurios net per 100 verstų
žmogų nuverčia į karštą!..

Bet užteks man klausinėti —
trūksta popierių jau vietos.
Sudiev, brangūs. Sveiki būkit!
Kareivėlis Motiejukas.

1. Merguželei.

Nerūstauki, mano miela,
gavus šitą laišką vėlų —
matai, vaiske laikas bėga,
kaip vanduo ištirpus sniegui.
Pasakyki, dušia mano,
kaip gi tau gerai gyvenas,
kaip linksmai čiurlena laikas,
ką subatvakariais veiki?..
Vakaruškų ar daug darot —
kas jaunųjų fronte gero?

2.

Ką jaunimas naujo moka,
žinoma — išskyrus šokius,
nes visi naujieji šokiai
daro išpūdį nekoki!..
Pilkos sienos tiesiog juokias,
kai fokstrota kaime šokā,
prie to noriu dar pabrėžti,
kad jų vengia net ir mieste...
nes iš viso šitos mados —
kraštui sunkią naštą deda!

3.

Bet, man rodos, tu, Maryte,
ne taip linkus jas vaikyti!..
Pasakyk, paukštyte, tiesa —
gal tekėti jau rengiesi,
nes dabar, matai, toks laikas,
kad jaunikiai bėrius vaiko —
žirgas prunkščia, varis žvanga,
rogės stabteli po langul!..
Plunksną rašale pavilgius,
rašyk laišką platų ilgā,
o dabar lik, rože, sveika —
man patikrinimui tot laikas.

1. Broliui.

Sveikas broli, kaip tau klojas —
ar žinai, kas yr pavojus,
kas ta apranga kautynių,
šalmas, šautuvas, kuprinė?!..
Mat — pavojus daiktas tokis,
kai trimitas — greitai stokis!
Paprastai jis naktį būna,
kada ilsis visų kūnai!..
Bet išgirdę tik trimitą
visi greit iš lojų ritas —
griebia mundurą, kepurę...
ir į šalį jau nežiūri,
nes aplinkui užia, trata,
tartum suktų 100 ratų!..

2.

Kožnas bėga, kožnas skuba,
lyg ties galva plyštų lubos
ir per porą, tris minutes —
kuopa žygiui surikiuota!
Šiaip, žinotum, broli mano,
vaiske gan gerai gyvenas,
nes tvarka čia pavyzdinga,

Mieganti sargyba.

Petrai, a Petrai! pakeisti tave,
o gal ligi ryto
čia ištersi.

niekad nieko tau nestinga.
Duoda butą, duoda valgį,
duoda šautuvą ne... dalgį.

3.

Matai, vaiske tai ne ūky —
čia mus moko kitų štukų!..
kaip reik šauti, kaip reik durti,
kaip atremti prieš smurtą.
Moko mus užimti barą,
rasti uždangą sau gera,
išnaudoti kožną vietą
ir puolimą kaip pradėti,
kaip kulkosvaidį naudoti,
kada reikia frontą šluoti!..
Net brizantinę granatą
savo ranka esu metęs...
šiaip tas ginklas, rodos, nieko...
bet sutrins žmogų, kaip sliėką!
Kur čia viską aprašyti —
lauki kitą kart, brolyti.

Tadas Kilpa.

Pamokos kartojimas.

Vienoje grupėje kartojama kulkosvai-
džio medžiaginė dalis.

Grandinis (pažiūrėjęs į statutą): —
Petraitai, iš kokios medžiagos padarytas
kulkosvaidžio vamzdis?

— Iš plieno, tamsta grandininke!

— Nežinai, sėsk! Na, Antanaiti, tu pa-
sakyk!

— Iš geležies.

— Sėsk!

Kai visi grupės žmonės buvo paklaust-
ti, grandinis (dar sykį žvilgterėjęs sta-
tutan):

„Ech, jūs žiopliai, žiopliai! Juk sta-
tute aiškiai parašyta, kad — vamzdis pa-
darytas iš virš minėtos medžiagos.“

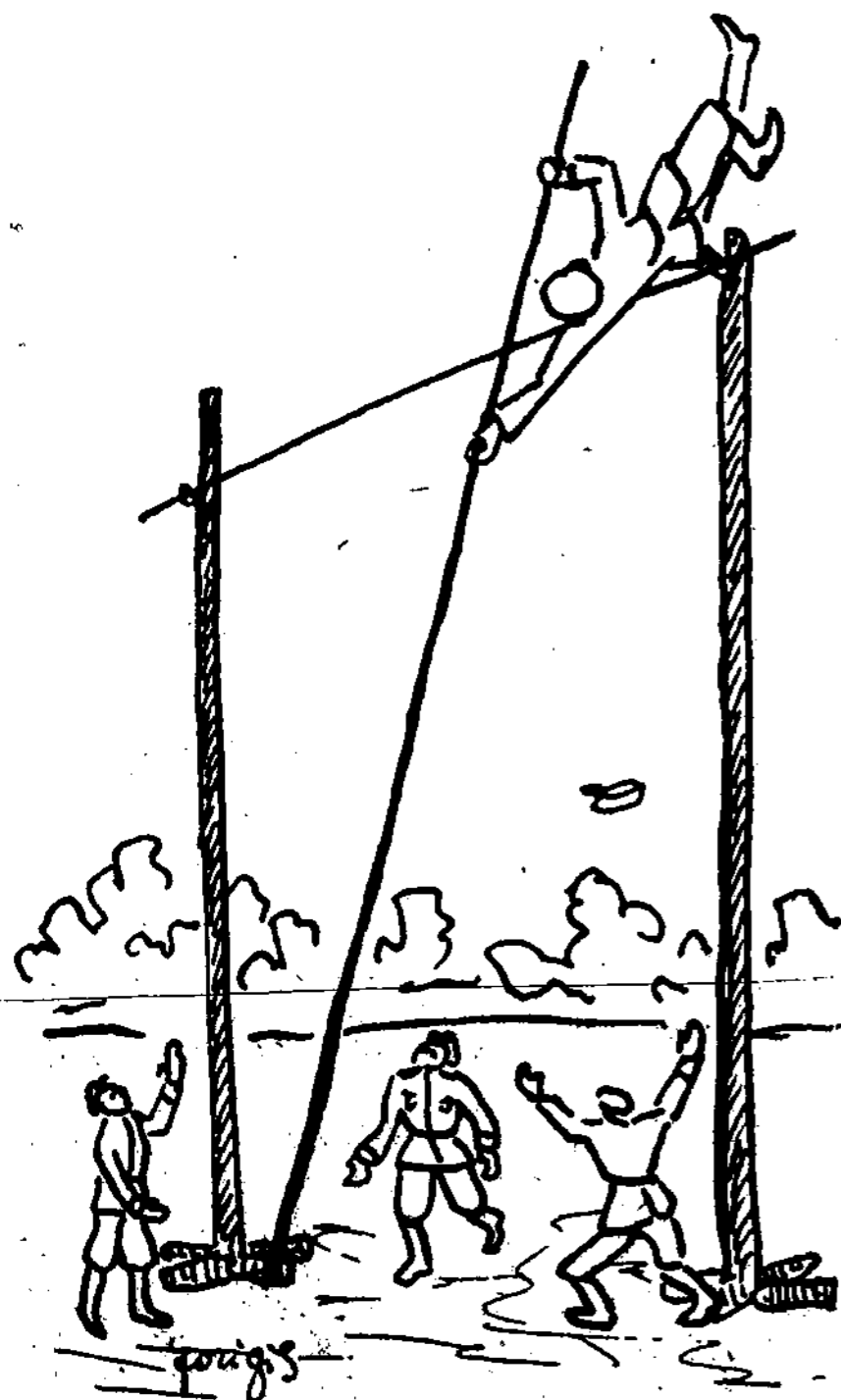
Br. K-a s.

„Gerai“ žino.

Skyrininkas klausia naujoką:

— Pasakyk man, Spurga, kur bus
eilės kairysis ir dešinysis sparnas ir už-
pakalis?

— Aš skaičiau „Karyje“, tamsta sky-
rininke, kad geroj daly nėra nei sparno
nei užpakalio, bet visur frontas...
Lašelis.

Irgi pavojingas konkurentas...

Mūsų skaitytojų balsai.

Pasibaigė senieji metai ir ačiū Dievui pradeda naujus metus. Atsiminiau, kad mano geriausias draugas „KARYS“ negali atplaukti pas mane į Ameriką. Negali todėl, kad jau išsibaigė kelionės lėšos.

Siunčiu šiame laiške dolerių, už kuriuos prašau siuntinėti „KARĮ“.

E. Cambridge, Mass.

St. Paliukas.

Lenkų L. O. P. P. veikimas ir naujas biudžetas.

Lenkų priešaviacinio ir priešdujinio apsigynimo draugija (L. O. P. P.) vis labiau plečia savo veikimą. Draugija siekia organizuoti aktyvų apsigynimą, todėl visas pastangas deda aviacijai stiprinti. Aviacijos reikalams draugija išleidžia apie 44% viso savo biudžeto. Šios sumos didžioji pusė eina aerodromų statybai.

Priešaviacinio ir priešdujinio apsigynimo draugijos vyriausios valdybos ir vaivadijų komitetų 1932 metų biudžetas sudaro 3.000.000 zlotų (1 zlotas — 1 lit. 12 ct.). Iš šios sumos aviacijos reikalams skiriama 1.324.000 zlotų. Ši suma paskirstoma taip:

	Vyriausioji valdyba	vaivadijų komitetai	Iš viso
Aerodrom. ir jų įreng.	200 000 zl.	496 500 zl.	696.500 zl.
Mechanikų mokyklai	70.000 „	—	70.000 „
Techniškiems išradim.	200.000 „	55.000 zl.	255.000 „
Stipendijoms	30.000 „	—	30.000 „
Pašalpos aeroklubams	40.000 „	61.500 „	101.500 „
Konkursams ir perskridimams	20.000 „	7.000 „	27.000 „
Planerizmui	30.000 „	64.000 „	94.000 „
Mokslo leidiniams	10.000 „	—	10.000 „
Lėktuvams pirkti	—	40.000 „	40.000 „
Iš viso	600 000 zl.	724.000 zl.	1.324.000 zl.

Vaivadijų komitetams pasiūlyta šiais metais pirkti žemės sklypus aerodromams ir pradėti statybą. Šiais metais bus pradėta 6 naujų aerodromų statyba ir varomi tolimesni darbai jau anksčiau pirktuose 20 sklypų aerodromams.

Japonijos karo jėgos.

Japonija gal viena tolimiausių nuo mūsų valstybių, bet šandien apie ją tiek daug kalba ir rašo, kad ir mums pravartu arčiau pažinti.

Japonija susikrovusi ant 413 salų, bendru paviršiumi arti 400.000 kv. klm. Šitose salose gyvena pagrindinė gyventojų masė — 60 milijonų žmonių. Europos kapitalistinės tvarkos keliu Japonija pradėjo žengti antroje XIX amž. pusėje. Sėkmingi karai su Kinais, vėliau su Rusija, taip pat įvairios vidaus santvarkos aplinkybės padėjo jai greit išsiskleisti ir užimti vieną pirmųjų tarpe kitų pasaulio valstybių. Japonija — konstitucinė monarchija su parlamentu, kuris yra imperatoriaus ir tautinių partijų įtakoje.

Japonija stengiasi pramisti bei išsilaikyti savo krašto gėrybėmis. Gerai pastatytas žemės ūkis — didelė parama jos gyventojams. Kraštas turtingas ir iškasamais turtais, būtent: akmens anglis, nafta, varis, auksas ir t. t.

Japonijos pramonė taip pat gerai sutvarkyta. Smarkus gamybos augimas privertė Japoniją ieškoti naujų plotų bei kraštų, kur savo gaminius parduotų ir žaliavos gautų. Tuo tikslu savo laiką buvo užgrobtą Korėja, o dabar smarkios kovos eina dėl Mandžiūrijos.

Mandžiūrija — turtingas kraštas. Jos žemėse, dideli klodai akmens anglio ir geležies rūdos. Visame krašte plačiai išplėstas pupų aliejaus gaminimas. Tas aliejus naudojamas pramonėje. Mandžiūrijos prekyba taip pat didelę apyvartą daro.

Savo prekybai ir galybei plėsti Japonija turi didžiulį laivyną, tiek komercinį, tiek karo. Šitie laivynai vieni iš didžiausių pasauly. Vandens karo pajėgos (laivynas) reikalingas dėl ypatingos padėties — salynas. Sausumos kariuomenė laiduoja Japonijos politiką Azijos žemyne, Mandžiūrijoje ir Korėjoje.

Apytikris pėstininkų pulko taikos metu skaičius: 1.500 žmonių, iš kurių 1.414 kareivių ir 86 karininkai; šautuvų — 1.180, lengv. kulk. — 54, sunk. — 18, pabūklų — 2 ir bombosvaidžių, minosvaidžių — 2.

Karo metu tokio pulko skaičius padidėja — ligi 3.900 žm., 108 lengv. kulk. ir 24 sunk. Kavalerijos pulke — 23 karininkai, 298 kareiviai, 12 lengv. kulk. Artilerijos pulke — 41 karininkas,

906 kareiviai; 6 baterijos su 24 lengv. pabūklais. Taikos metu divizionoj — maždaug 8.325 žm., iš kurių 7.839 kareiviai ir 486 karininkai.

Praeitų metų pradžioje Japonijos sausumos kariuomenės oficiališkais duomenimis buvo — 259.304 žmonių, jų skaičiuje 17.343 karininkai.

Karo aviacijos tarnyboje — 6.944 žmonės. Lėktuvų — 838 ir 300 lėktuvų atsargoj.

Karo laivyne skaitoma — 88.199 žmonės, iš kurių jūrų aviacijoj — 3.877 žmonės. Bendras karo laivyno tonazas — 850.328 tonos. Tame skaičiuje: 10 linijos laivų, 4 lėktuvnešiai, 14 kreiserių, 119 eskadrinių minininkų ir 80 nardomųjų laivų.

Hydroaviacija turi 472 lėktuvus pakraščio apsaugai bei veiksmams ir 329 lėktuvus kovos laivuose.

Daug dėmesio Japonijoje kreipiama į karišką gyventojų paruošimą. Dėl silpnų naujokų verbavimo (kasmet į kariuomenę imama 110.100 iš 560 — 570 tūkstančių jaunikačių šaukiamojo amžiaus) vyriausybė įvedė prieššaukiamąjį karišką parengimą, kuris būtina tvarka vykdomas visose mokslo įstaigose.

Labai plačiai išsiplėtusios visokios kariško pobūdžio organizacijos ir atsarginių institutai. 1927 met. tuo tikslu buvo specialiai parengta 1.700 instruktorių.

M.

Ruoškimės ugdyti Vilniaus Geležinį Fondą.

Š. m. sausio mėn. jau pasirodys Kaune, provincijoje, o netrukus ir išeivių kolonijose Vilniaus pasai ir Vilniaus ženkleliai. Žemiau dedame Vilniaus Paso taisykles ir Vilniaus Geležinio Fondo Statuto ištrauką, kurios bus pridėtos prie kiekvieno paso. Lietuvoje tie pasai ir ženkleliai bus gaunami visose pašto įstaigose.

Vilniaus pasus ir ženklelius galės platinti ne tik Vilniaus Geležinio Fondo vietos Komitetai, bet ir kitos valdžios, savivaldybės ir privačios įstaigos. Tik jos turės gauti Vilniaus Geležinio Fondo Centro Komiteto tam reikalui įgaliojimą. Ypač svarbu, kad miestų ir valsčių savivaldybės tame platinimo darbe uoliai dalyvautų.

Visi valdžios ir privačių įstaigų tarnautojai prašomi iš anksto nusistatyti kokį % nuo savo mėnesinės algos skirs Vilniaus Geležinio Fondo. Tie procentai bus išlaikomi kas mėnuo iš jų algų ir į jų Vilniaus pasą galės būti įlipinamas atitinkamas Vilniaus ženklelių kiekis.

Vilniaus Geležinio Fondo Centro Komitetas pradžia išleidžia 500.000 Vilniaus pasų ir tris milijonus įvairių kupiūrų Vilniaus ženklelių. Pasirūpinkime, kad greitai laiku tų pasų ir ženklelių pritrūktų ir kad netrukus pririnktų spausdinti jų antrą laidą. Juk mes be Vilniaus nenurimsim.

VILNIAUS PASO TAISYKLĖS:

1. Visi Lietuvos piliečiai, dideli ar maži, turtingi ar beturčiai įsigyja Vilniaus Geležinio Fondo aukų knygelę — Vilniaus pasą.

2. Vilniaus pasas kainuoja 10 centų; geresniu apdaru 20 centų.

3. Į pasą turi būti įrašyta paso numeris, jo savininko vardas, pavardė ir gyvenamoji vieta. Vaikams pasus įsigyti padeda jų tėvai arba globėjai.

4. Kiekvienų metų puslapin paso savininkas įlipina ne mažiau kaip vieną Vilniaus ženklelį. Tarnautojai, gaunantieji mėnesinę algą, lipina ženklelius kas mėnuo.

5. Vilniaus ženkleliai yra 10 c., 20 c., 50 c., 1 lt., 2 lt., ir 10 lt.

6. Pasai ir ženkleliai gaunami visose pašto įstaigose; taip pat ir kitose valdžios, savivaldybės ir privačiose įstaigose, kurios bus įgalios.

7. Visos įstaigos Vilniaus pasus ir ženklelius gauna vietos pašto įstaigose.

8. Pinigus gautus už pasus ir Vilniaus ženklelius įstaigos įteikia, mėnesiui pasibaigus, ne vėliau 7-tos dienos kito mėnesio, vietos paštui, kuris juos siunčia Paštų Valdybai į Kauną.

9. Piliečiai prašomi lipinti Vilniaus ženklelius ant vokų siunčiamų laišku (antroje voko pusėje) ir įvairių dokumentų. Taip pat prašomi vizuoti Vilniaus pasus atsilankius į viešus balius, koncertus, spektaklius, šokių vakarus, ta proga nuperkant ir įlipinant į savo pasus Vilniaus ženklelius.

VILNIAUS GELEŽINIO FONDO

Statuto ištrauka.

2. Svarbiausiu savo uždaviniu laikydama auginti morales, fizines ir ekonomines tautos jėgas savo žemėms atgauti, lietuvių tauta pasirenka Vilniaus Geležinį Fondą vieną sėkmingiausių priemonių savo didžiajam tikslui pasiekti.

3. Nuo 1932 metų pradedant visi lietuviai, vis vien kur jie gyventų, ir visi kiti Lietuvos piliečiai, taip pat visos jų or-

organizacijos bei įmonės laisva valia apsideda mokesčiais okupuotų žemių vadavimo reikalams.

4. Minimalus mokestis nustatomas toks: kiekvienam žmogui dideliu ar mažam 10 c. metams Lietuvoje, 10 centų (amerikoniškų) Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir atitinkamas kiekis kituose kraštuose.

5. Pirmosna Vilniaus Geležinio Fondo mokėtojų eilėna stoja visi Lietuvos valstybės ir savivaldybių tarnautojai. Jų minimalus mokestis — dešimtoji vieno procento dalis nuo gaunamos algos. Savo mokesčių jie sumoka kas mėnuo gaudami algą.

6. Visų privatinių įstaigų bei ūkių tarnautojai apsiima mokėti tomis pat normomis, kaip ir valstybės tarnautojai.

7. Visos prekybos bei pramonės įmonės apsiima mokėti kasmet nemažiau kaip vieną šimtinę dalį vieno procento nuo savo brutto pajamų.

8. Visi šiek tiek geriau pasiturintieji asmenys, įmonės bei organizacijos apsideda didesniais mokesčiais, negu numatytos minimalės normos.

9. Vilniaus Geležinio Fondan aukas renka tam tikras V. G. Fondo Komitetas, veikiantis kontakte su V. V. Sąjungos Vykdomoju Komitetu, kursai globoja Fondo kapitalus.

10. Vilniaus Geležinio Fondo kapitalai laikomi valstybiniuose bankuose ir valstybiniuose vertybės popieriuose. Jie negali būti naudojami eiliniams V. V. Sąjungos kad ir svarbiems reikalams; tiems reikalams bus naudojami tik gaunamieji iš bankų procentai. Patį Fondą V. V. S. Vykdomasis Komitetas galės pajudinti tik svarbiausiu tautos reikalu ir tik gavęs Lietuvos Valstybės Prezidento sutikimą.

Nauji leidiniai.

„Mūsų Laikraščio“ kalendorius 1932 m., 76 pusl.

Talka 11 — 12 nr.

Lietuvos mokykla 12 nr.

Petras Ruseckas. Rusijos plotais. „Pažangos“ b-vės leidinys. Kaunas, 1931 mt. 64 psl. Kaina 30 ct.

Ši knygtė įdomi istoriškai, kaip praeities dalykai, susiję su dabartimi ir net ateitimi. Knygtės autorius trumpai, reporteriškai, su tam tikromis ekskursijomis į istoriją, į Lietuvos gyvenimą, aprašo mums senosios Rusijos vaizdą ir tuos išpūdžius, kuriuos teko patirti sėdint Naugardo kalėjime ir keliaujant toliau pro Maskvą, Riazanių, didžiuoju Sibiro keliu ligi Ufos.

Lietuviškoji Enciklopedija. I tomas, II sąsiuvinis. A. K. — Aleksejev. 129 — 256 psl. 1932 m. Kaunas. Leidejas „Spaudos Fondas“.

Šiomis dienomis pasirodė knygynuose II Liet. Encikl. sąsiuvinis. Ši dalis jau daug tobulesnė — žemėlapiai ryškesni, asmenų atvaizdai vienodesni ir daugiau enciklopediški savo dydžiu.

Tiesa, šis sąsiuvinis truputį pavėlavo, bet tą pateisina rimtos priežastys, būtent, lituanistikos dalykai, kurių žinovų bei bendradarbių nėra taip daug. Antras sunkumas yra tas, kad šiems bendradarbiams tenka viskas iš pagrindų ir savarankiškai rašyti ir net patiems žalia medžiaga rinkti.

Beje, manau visi žino, kad mūsų encikl. visas pagrindas yra lituanistika. Tuo ji tikrai pateisina savo pasirodymą ir tą laukimą. Ji nė kiek nemano konkuruoti su užsienių bei kitų tautų enciklopedijomis. Taigi, labai klystų visi tie mūsiškių, kurie manytų išsiversią svetimomis encikl. bei pakeisią jomis lietuviškąją.

Mūsų enciklopedijos svarbumą ir jos ypatybę, būtent, lituanistiką, labai aukštai įvertino daugelis svetimšalių. Tiesa, pasitaiko ir kitose encikl. dalykų iš Lituanicos, bet dažnai abejotinos vertės: arba tendencingi, arba iš netikrų šaltinių

imti. To, kas mums lietuviams daugiausia rūpi, brangu, svetimo-se encikl. tikrai nerasime.

Paimkim šit ir II liet. encikl. sąsiuvinį. Tik apgraibomis pažvelgę, kiek čia rasime įdomios ir ypatingos medžiagos bei žinių iš Lituanicos. Šit mūsų veikėjai (platus jų aprašymas ir atvaizdai): Akelaičiai, Alekna, kun. Aleknavičius, kun., Aleksa, dabartinis ž. ūk. min., Aleksandravičius, skulptorius; istorija: Aldona, Gedimino duktė, Aleksandrai I, II, rusų carai, kiek jie turėjo santykių su Lietuva ir jos gyvenimu, Aleksandras, D. L. Kun. ir Lenkų Karalius (net 18 psl. apie jį, tai ištisa istorija); akmens kirviukai bendrai ir mūsų krašto, senosios knygos, se nieji Lietuvos istorijos dokumentai bei šaltiniai; geografija. Akmena (Kretingos, su smulkiu ir dideliu jos baseino žemėlapiu) ir visos kitos Akmenos, Alaušo ežeras, Aleksandravos kaimas ir t. t. ir t. t.

Visa tai trumpai, bet labai suglaustai ir išsemiamai aprašyta bei apibūdinta ir patiekta tokia tvarka, kad kiekvienu momentu lengviausiai galima surasti ir pasinaudoti.

M.

Padėka.

Ponui pulk. Plechavičiui, 2 ulonų pulko vadui, p. pulk. Vilimui, p. kap. Bojerčiui ir p. p. karininkams už suteiktą nemokamai: salę, šviesą ir kitą pagalbą mūsų baltiaus metu širdingai dėkoja

L. Š. S-gos XIX r-nės šaulių m-rų valdyba.
Pirmininkė M. Petruškevičienė,
Sekretorė Č. Delinikaitytė.

Klaidų atitaisymas.

„Kario“ 3 nr. rašinėly „13-toji Kauno komendantūros šventė“ (46 pusl.) 3 — 4 eilutė iš viršaus (kairė) vietoj „Pasigailėtina, kad ši karo įstaiga savo švenčių neatidėlioja“ turi būti „Pasigėrėtina“.

To pat numerio 44 pusl., rašiny „Klaipėdos krašto lietuvių“, (kairė) 3 eilutė iš viršaus vietoj „Mieleke's“ turi būti „Mielcke's“.

Klausimai — atsakymai.

Kl. 1. Kur galima gauti pirkti ir kiek kainotų, kiekvienas atskirai, vėjui matuoti įrankiai priešdujinės apsaugos reikalams, būtent, Vildo velungė, lauko vėjamatis, Robinzono onemometras?

Vyr. pusk. Jasiulaitis.

Ats. 1. Priešcheminės apsaugos reikalams vėjui matuoti prietaisus galima gauti: R. Fuess, Berlin — Steglitz Duntherstr. 8.

1) Mažos vėlungės (Kleine Windfahne mit Stärhetafel L — Nr. 100) kaina 40 litų ir 2) Robinzono anemometro (Schalenkreuz — Anemometer, bis 10.000 mtr. Windweg zählend, mit Nullstellung der Zeiger L — Nr. 91) kaina 300 litų.

Anemometro su vėlunge ir kompasu (Anemometer mit Windfahne, Kompass Ansteckhülse und Windrichtungsanzeiger L — Nr. 1418) kaina 322 litai. Galima gauti: Wilh. Lambrecht A.-G. Göttingen.

Pastaba: Vildo velungė yra didelė ir permaža jautri, todėl, silpnam ar vidutiniam vėjui esant, priešcheminės apsaugos reikalams vartoti nepatogi ir nevisai atitinkama. Ja galima naudotis tik kai nėra kitų vėjui matuoti prietaisų.

Turint bent vieną tikslesnį prietaisą, vėjomačius galima patiems pasidaryti, arba geriau, kad juos sudarytų centrinė karo meteorologijos stotis savo jėgomis.

Kap. V-da.

Negrazios spalvos dantys

gadina gražiausią veidą. Blogas burnos kvapas veikia atstumiančiai. Abu tie grožio trūkumai pašalinami iš pagrindo dažnai tik kartą išvalius dantis puikiai gaivinančia dantų pasta — Chlorodont. Po to dantys ir jų šoninis paviršius blizga, kaip dramblio kaulas, ypač, jei naudojama viena tik tam tikslui mūsų pagamintu dantų šepetuku — Chlorodont su specialiai įtaisytomis dantims šeriais. Užsilikusios dantų tarpeliuose maisto liekanos, kurios paprastai ir yra blogo burnos kvapo priežastis, tuo būdu grynai išvalomos. Tikra tik mėlinai žaliuose originaliuose įpakavimuose su antrašte Chlorodont. Pameginkite pirmiau su viena tuba už Lit. 1-50; didelė tuba Lit. 2-50; gaunama visur.

Redakcijos atsakymai.

Eil. St. Kaziūniui. Prašome „Kary“ bendradarbiauti. Atlyginama nevienodai, pagal raštų vertę. Bendradarbiams jokių sąlygų nepateikiama, nebent tai, kad raštai būtų aiškūs, rašytų tik vieno lapo pusėj, kiekvienu kartu parašytų savo adresą, kad žinios būtų teisingos ir tik trumpai jas aprašytų, be jokių pamokslų. Daugiau dėbdama laisvė patiems bendradarbiams. Siuntinėjimui laikas nenustatomas. Kada galima ką nors įdomaus rasti, tada reikia rašyti. Tik reikalaujama, kad žinios būtų nepasenusios. Siųsti tuojau po įvykių: tą pat dieną arba vėliausiai kita.

Ltn. Vl. Patalauskui. Už honorarą išrašytas „Karys“ visiems 1932 m. Tamstai ir J. Patalauskui.

St. Bulotai. Už honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ iki 1932.VIII.1.

J. Saigai. Prašome žiūrėti 1931 m. „Kario“ 51 nr. „Redakcijos atsakymus“ (pranešimus bendradarbiams honorarą atsiimti). Tamstos laiškas pavėluotas net dviem savaitėm. Dabar būtų galima tik „Kari“ išrašyti.

J. p. J. Naujokaičiui. Kiekvienas, kas tik nori, gali galvosūkius spręsti ir siųsti redakcijai. Atsiklausti nereikia.

Br. Markeliūniui. Už „Kary“ įdėtus rašinius, žinias, naujus sugalvotus galvosūkius, piešinius, karikatūras ir fotografijas yra mokamas honoraras.

P. Turčilai. Tamstos atsiminimus ir pasakojimus, kaip partizaniškus, atidavėme „Trimitui“.

A. Juodkai. Nematę Tamstos rašinių, negalime atsakyti — ar jie tiktų ar ne. Vaizdelių prašome atsiųsti. Atsiminimus apie partizanus geriausia siųsti į šaulių laikraštį „Trimitą“. Iš rusų kariuomenės lietuvių karių atsiminimų galėtų atsiųsti tik tokius, kurie būtų labai įdomūs.

Virš. J. Markeliui. Už honorarą Tamstos nurodytu adresu išrašytas „Karys“ visiems 1932 m.

Galvosūkio 2 nr. sprendimas.

I. Anglas. Angelas.

II. Kazimieras.

Karas, aulas, zylė, ie, matas, irti, ei, rojus, alga, Simas.

Gerai išsprendė abu galvosūkius ir gauna po 2 tašku šie asmens: 1) j. p. J. Naujokaitis (5 p. p.); 2) Tulas Matas (8 p. p.); 3) v. p. Leipus (4 p. p.); 4) Markeliūnas (A); 5) ats. j. p. Br. Jasiūnas (P); 6) v. p. Švelnikas (4 p. p.); 7) v. p. Br. Sasnauskas (4 p. p.); 8) J. Čyvas (Kd.); 9) J. Velnekis (P); 10) P. Zutelis (A. Šnč.); 11) v. p. J. Paliulis (2 p. p.); 12) V. Ilgius (KM); 13) eil. J. Banelis (2 art. p.); 14) virš. J. Sinkevičius (4 p. p.); 15) v. p. Antaniškis (4 p. p.); 16) Kostas K. (Š.); 17) v. p. L. Griškevičius (8 p. p.); 18) A. Kotleris (III p. div. št.); 19) J. Lukaševičius (Kl.); 20) J. Chaleckas (Btrm.).

Gerai išsprendė tik po vieną galvosūkį ir gauna po 1 tašką šie asmens: 1) j. p. A. Lukšas (III p. div. št.); 2) Jurgis Marė (KL); 3) P. Budreika (KKDD); 4) gr. P. Zenkevičius (9 p. p.); 5) L. Briedis (VŠ); 6) J. Miliūnaitė (Ž. Šnč.).

Visi Lietuvos sportininkai ir sporto

mėgėjai skubėkite užsiprenumeruoti

„MŪSŲ SPORTĄ“

vienintelį Lietuvoje sporto ir fizinio auklėjimo laikraštį.

„MŪSŲ SPORTAS“ eina: kas savaitė vasaros metu (IV—IX mėn.) ir kas dvi savaiti — kitu metu.

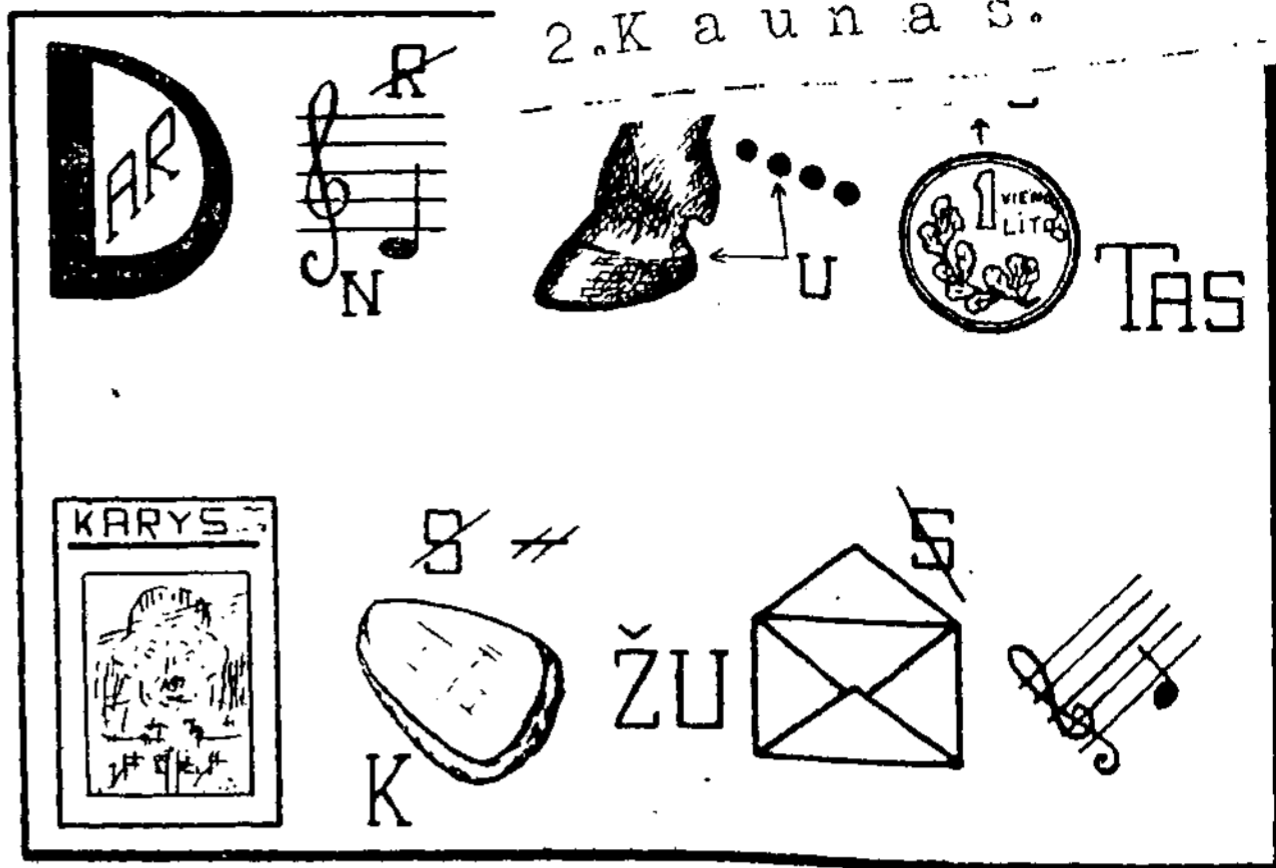
Jo kaina: metams — 10 lt., pusmečiui — 6 lt., Latvijoje, Vokietijoje ir Estijoje — 15 lt., ir kitur užsieny — 20 litų metams.

„MŪSŲ SPORTO“ metiniai prenumeratoriai, užsimokėję ligi 1932 m. sausio 30 d., da yvaus premijų paskirstyme, būtent, kelionė dovanai į Pabaltijo futbolo turnyrą Rygoje 1932 m. ir kit.

Redakcijos ir admin. adresas: Kaunas, Višinskio g-vė Nr. 30, arba Kaunas, pašto dėž. 202.

Galvosūkis 4 nr.

Valst. Centr.
Knygynui
2. K a u n a s.

Jau XIV metai gyvuoja
„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomu, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kain.: 12 mėn. — 8 lt. 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt. Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė. „Karys“

Geriausią dovaną
1932 metams

Laikraštis —
— žurnalas

„TRIMITAS“

Kas mėgsta šviesą, myli Lietuvą ir brangina Vilniaus vadavimo idėją, tas skaito savaitinį spalvotą Liet. Šaulių Sąjungos leidžiamą laikraštį — žurnalą „Trimitą“, nes „Trimitas“ visų lietuvių laikraštis. Jis tinka ūkininkui, tarnautojui, kariui, šauliui, kaimiečiui ir miestiečiui ir visiems skaitantiems žmonėms.

„Trimitas“ eina jau 12 metų ir skaitomas visų lietuvių, visose pasaulio šalyse. Jis ne tik malonus skaityti, bet gražus ir pažįstamas, nes eina kas numeris su nauju paveikslu viršely ir su daugeliu paveikslėlių tekste.

Išsirašęs 1932 metams „Trimitą“ ne tik žinosi, kas dedasi Lietuvoje ir visame pasaulyje, bet galėsi laimėti ir brangią dovaną. Visi metiniai „Trimito“ prenumeratoriai dalyvaus laimėjime paskirtų 100 su viršum dovanų.

Dovanas gauti sąrašą bus įtraukti visi metiniai prenumeratoriai, užsimokėję už „Trimitą“ ligi vasario mėn. 15 d.

„Trimito“ kaina 8 litai metams. Užsieny — 18 lit., Latvijoje, Estijoje, Vokietijoje — 10 litų metams.

Susipažinti į egzempliorius siunčiamas dovanai.

Adresas:

„Trimitas“, Kaunas, Laisvės alėja 20.